

PRIRUČNIK ZA INSPEKTORE ZAŠTITE OKOLIŠA I OSTALE CILJNE SKUPINE PROJEKTA

PROJEKT IPA 2013

„JAČANJE INSPEKCIJE ZAŠTITE OKOLIŠA RADI
UČINKOVITE KONTROLE PRAĆENJA KAKVOĆE ZRAKA I
SUSTAVA TRGOVANJA EMISIJSKIM JEDINICAMA STAKLENIČKIH PLINOVA,
KAKO BI SE POSTIGLA BOLJA KVALITETA ZRAKA U REPUBLICI HRVATSKOJ“
BROJ UGOVORA: 2013-04-40-010201

Aktivnost 1.2.1 Izrada Priručnika za inspektore zaštite okoliša i ostale ciljne skupine projekta za kontrolu provedbe propisa (nacionalnih i EU) vezanih za praćenje kvalitete zraka i sustava trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova na hrvatskom i engleskom jeziku. Priručnik će biti izrađen na temelju Izvješća i preporuka iz aktivnosti 1.1.2 te u dogovoru s Korisnikom projekta i podijeljen ciljnim skupinama i tiskanom obliku (najmanje 20 primjeraka) i na USB-u (najmanje 160 primjeraka USB memorija)

EKONERG – Institut za energetiku i zaštitu okoliša

ZAGREB, 2018.

Naručitelj: Središnja agencija za financiranje i ugovaranje
programa i projekata Europske unije
Ulica grada Vukovara 284, Zagreb

Korisnik: Ministarstvo zaštite okoliša i energetike
Radnička cesta 80, Zagreb

Radni nalog: I-08-0111/16

Naslov:

PRIRUČNIK ZA INSPEKTORE ZAŠTITE OKOLIŠA I OSTALE CILJNE SKUPINE PROJEKTA

JAČANJE INSPEKCIJE ZAŠTITE OKOLIŠA RADI UČINKOVITE KONTROLE PRAĆENJA KAKVOĆE ZRAKA I SUSTAVA TRGOVANJA EMISIJSKIM JEDINICAMA STAKLENIČKIH PLINOVA, KAKO BI SE POSTIGLA BOLJA KVALITETA ZRAKA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Koordinator izrade: mr.sc. Goran Janeković, dipl.ing.stroj.

Autori: mr.sc. Željko Slavica, dipl.ing.stroj.
mr.sc. Mirela Poljanac, dipl.ing.kem.teh.
Mato Papić, dipl.ing.stroj.
Valentina Delija – Ružić, dipl.ing.stroj.
Iva Švedek, univ.spec.oecing, dipl.ing.kem.
dr.sc. Andrea Hublin, dipl.ing.kem.teh.

Direktor Odjela za zaštitu atmosfere
i klimatske promjene

Direktor:

dr.sc. Vladimir Jelavić, dipl.ing.stroj.

mr.sc. Zdravko Mužek, dipl.ing.stroj.

Zagreb, lipanj 2018.

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. KONTROLA PROVEDBE PROPISA U PODRUČJU PRAĆENJA KVALITETE ZRAKA	2
2.1 INSPEKCIJSKI NADZORI	5
2.1.1 INSPEKCIJSKI NADZOR ONEČIŠĆIVAČA.....	5
2.1.2 INSPEKCIJSKI NADZOR ISPITNIH LABORATORIJA	11
2.1.3 INSPEKCIJSKI NADZOR REFERENTNIH LABORATORIJA.....	18
2.1.4 INSPEKCIJSKI NADZOR JEDINICA LOKALNE SAMOUPRAVE	25
2.1.5 IZVANREDNI INSPEKCIJSKI NADZOR	35
2.2. SUDJELOVANJE NADZIRANIH OSOBA U INSPEKCIJSKOM NADZORU NA PODRUČJU PRAĆENJA KVALITETE ZRAKA	44
2.2.1 SUDJELOVANJE ONEČIŠĆIVAČA U INSPEKCIJSKOM NADZORU	45
2.2.2 SUDJELOVANJE ISPITNOG LABORATORIJA U INSPEKCIJSKOM NADZORU	47
2.2.3 SUDJELOVANJE REFERENTNOG LABORATORIJA U INSPEKCIJSKOM NADZORU	49
2.2.4 SUDJELOVANJE JEDINICE LOKALNE SAMOUPRAVE U INSPEKCIJSKOM NADZORU	52
3. KONTROLA PROVEDBE PROPISA U SUSTAVU TRGOVANJA EMISIJSKIM JEDINICAMA STAKLENIČKIH PLINOVA	59
3.1. OPERATERI POSTROJENJA I OPERATORI ZRAKOPLOVA	60
3.2. VERIFIKATORI	82
3.3. OBVEZE OPERATERA POSTROJENJA I OPERATORA ZRAKOPLOVA KAO NADZIRANE OSOBE U INSPEKCIJSKOM NADZORU.....	108
3.4. OBVEZE VERIFIKATORA KAO NADZIRANE OSOBE U INSPEKCIJSKOM NADZORU	109
3.5. PRIMJERI IZ PRAKSE	110

1. UVOD

Služeći se preporukama iz akta Europske unije o određivanju minimalnih kriterija za okolišni inspekcijski nadzor (*Recommendation of the European parliament and of the council of 4 April 2001 providing for minimum criteria for environmental inspections in the Member States, 2001/331/EC*) kao smjernicama za uspostavljanje kontrole sukladnosti poštivanja EU regulative i/ili regulative zemalja članica koja je prenesena iz EU regulative (*EU legal requirements*) na području zaštite okoliša sve zemlje članice EU uspostavile su svoj inspekcijski nadzor u području zaštite okoliša. Inspekcijski nadzori jedan su od ključnih elemenata svakog sustava inspekcije zaštite okoliša.

Ovaj priručnik je namijenjen inspektorima zaštite okoliša i ostalim ciljnim skupinama projekta za kontrolu provedbe propisa (nacionalnih i EU) vezanih za praćenje kvalitete zraka i sustav trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova.

Priručnik je izrađen u okviru Aktivnosti 1.2.1. „Izrada Priručnika za inspektore zaštite okoliša i ostale ciljne skupine projekta za kontrolu provedbe propisa (nacionalnih i EU) vezanih uz praćenje kvalitete zraka i sustava trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova.“

Priručnik je izrađen na temelju provedene analize trenutnog stanja (output aktivnosti 1.1.1.) i Izvješća o trenutnom stanju u Republici Hrvatskoj (output aktivnosti 1.1.2.).

Poglavlje 2. Priručnika vezano je za kontrolu provedbe propisa u području praćenja kvalitete zraka, a poglavlje 3. je vezano za kontrolu provedbe propisa u sustavu trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova.

U uvodnom dijelu poglavlja 2. i 3. navedena je zakonska regulativa specifična za pojedino područje, navedene su nadzirane osobe te kratice i definicije koje se u tekstu koriste.

Poglavlja 2.1 i 3. strukturirana su prema nadziranim osobama.

2. KONTROLA PROVEDBE PROPISA U PODRUČJU PRAĆENJA KVALITETE ZRAKA

Ovaj Priručnik bavi se samo jednim aspektom inspekcijskog nadzora: opisom postupaka koje valja poduzeti tijekom pripreme i provedbe inspekcijskog nadzora te pri donošenju odluke o daljnjem postupanju. U ovome su priručniku opisani postupci inspekcijskog nadzora u području praćenja kvalitete zraka, a u skladu s odredbama Zakona o zaštiti zraka i podzakonskih akata donesenim na osnovu njega.

Opis koraka u najvećoj je mogućoj mjeri smješten u kontekst zakonodavstva Republike Hrvatske.

Zakonodavni okvir Republike Hrvatske iz područja kvalitete zraka

- Zakon o zaštiti zraka (Narodne novine 130/11, 47/14, 61/17)
- Pravilnik o praćenju kvalitete zraka (Narodne novine 79/17)
- Pravilnik o uzajamnoj razmjeni informacija i izvješćivanju o kvaliteti zraka i obvezama za provedbu Odluke Komisije 2011/850/EU (Narodne novine 3/16)
- Uredba o razinama onečišćujućih tvari u zraku (Narodne novine 117/12, 84/17)
- Uredba o određivanju zona i aglomeracija prema razinama onečišćenosti zraka na teritoriju Republike Hrvatske (Narodne novine 1/14)
- Uredba o utvrđivanju popisa mjernih mjesta za praćenje koncentracija pojedinih onečišćujućih tvari u zraku i lokacija mjernih postaja u državnoj mreži za trajno praćenje kvalitete zraka (Narodne novine 65/16)
- Program mjerenja razine onečišćenosti zraka u državnoj mreži za trajno praćenje kvalitete zraka (Narodne novine 73/16)

Zakon o zaštiti zraka usklađen je s odredbama direktiva Europske unije tako da po svojoj strukturi predstavlja okvirni Zakon sukladno Direktivi 2008/50/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o kvaliteti okolnog zraka i čistijem zraku za Europu kojom se uređuje upravljanje i procjenjivanje kvalitetom zraka i Direktivi 2004/107/EZ o arsenu, kadmiju, živi, niklu i policikličkim aromatskim ugljikovodicima u zraku. Zakon osigurava provedbu uredbi i odluka Europske unije u području zaštite zraka i industrijskog onečišćenja, te utvrđuje nadležna tijela i zadaće nadležnih tijela, upravni i inspekcijski nadzor i prekršajne odredbe za provedbu akata Europske unije.

Zakonom je u zakonodavni okvir RH prenesena i Direktiva 2015/1480 o izmjeni određenih priloga direktivama 2004/107/EZ i 2008/50/EZ o utvrđivanju pravila za referentne metode, validaciju podataka i lokaciju točaka uzorkovanja za ocjenjivanje kvalitete zraka.

U priručniku se koriste sljedeće kratice i definicije:

- PKZ - praćenje kvalitete zraka,
- Ministarstvo - Ministarstvo zaštite okoliša i energetike,
- Inspekcija - Inspekcija zaštite okoliša,
- HAOP – Hrvatska agencija za okoliš i prirodu,
- JLS – Jedinica lokalne samouprave,
- JRS – Jedinica regionalne samouprave,
- HAA – Hrvatska akreditacijska agencija
- EU - Europska unija,
- EK – Europska komisija,
- ZOZZ - Zakon o zaštiti zraka (Narodne novine 130/11, 47/14, 61/17),

- POPKZ – Pravilnik o praćenju kvalitete zraka (Narodne novine 79/17),
- POURI – Pravilnik o uzajamnoj razmjeni informacija i izvješćivanju o kvaliteti zraka i obvezama za provedbu Odluke Komisije 2011/850/EU (Narodne novine /16),
- UOROTUZ - Uredba o razinama onečišćujućih tvari u zraku (Narodne novine 117/12, 84/17),
- Odluka Komisije 2011/850/EU - provedbena Odluka 2011/850/EU o utvrđivanju pravila za provedbu Direktiva 2004/107/EZ i 2008/50/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o obvezama država članica Europske Unije o izvješćivanju o procjeni i upravljanju kvalitetom zraka i uzajamnoj razmjeni informacija o mrežama i postajama, te mjerenjima kvalitete zraka.

Kako koristiti dio priručnika za područje PKZ

Priručnik je koncipiran tako da sadrži ključne postupke u inspekcijskom nadzoru koji trebaju biti napravljeni kako bi se nadzorom provjerilo ispunjavaju li nadzirane osobe svoje obaveze na propisan način i u zadanim rokovima. Dio priručnika za područje PKZ se sastoji od bijelih, plavih, zelenih i crvenih tablica. U bijelim tablicama definira se predmet nadzora, interna oznaka nadzora te daje informacija o propisima i drugim dokumentima relevantnim za danu nadziranu pravnu ili fizičku osobu i samo provođenje nadzora. Plave tablice daju postupke u pripremi nadzora, zelene daju postupke u provedbi nadzora na lokaciji i uvida u opće i pojedinačne akte, a crvene daju korake koje je potrebno poduzeti po provedbi nadzora na lokaciji i uvida u opće i pojedinačne akte te odnose se na provođenje upravnih i drugih postupaka ukoliko se u nadzoru utvrdilo nepoštivanje propisa. Sve reference na pojedine članke regulative odnose se na propise navedene u uvodu poglavlja.

Podpoglavlja su strukturirana prema nadziranim osobama u području PKZ iz članka 130. ZOZZ, a to su:

- onečišćivači,
- ispitni laboratoriji – pravne osobe s dozvolom Ministarstva za obavljanje djelatnosti PKZ iz članka 54. ZOZZ
- referentni laboratoriji - pravne osobe s dozvolom Ministarstva za obavljanje djelatnosti osiguranja kvalitete mjerenja i podataka kvalitete zraka iz članka 61. ZOZZ
- jedinice lokalne i regionalne samouprave.

Tablica objekata nadzora s oznakom koja se koristi u priručniku:

OZNAKA	NADZIRANE OSOBE
PKZ- ONE	Inspekcijski nadzor onečišćivača
PKZ - LAB	Inspekcijski nadzor ispitnih laboratorija
PKZ – REF	Inspekcijski nadzor referentnih laboratorija
PKZ – JLS	Inspekcijski nadzor jedinica lokalne / regionalne samouprave (JLS/JRS)

U podpoglavlju 2.1.5 dane su korisne informacije za slučajeve kada se obavlja izvanredni (nerutinski) inspekcijski nadzor. To je inspekcijski nadzor postrojenja obveznika ishođenja okolišne dozvole. Provodi se kako bi se prije izdavanja, ponovnog razmatranja ili izmjena i dopuna okolišne dozvole ispitale ozbiljne pritužbe vezane uz okoliš, ozbiljne nesreće i nezgode vezane uz okoliš i nepoštivanje uvjeta određenih okolišnom dozvolom, te izvanredni, inspekcijski nadzori, područja postrojenja u kojima su prisutne opasne tvari u količinama koje mogu uzrokovati velike nesreće. Provode se kako bi se što prije ispitale ozbiljne pritužbe, velike nesreće, industrijske nesreće, izbjegnute nesreće, iznenadni i drugi događaji i nesukladnosti vezane uz to područje postrojenja. Sve vezano uz slučajeve koji narušavaju kvalitetu zraka i mogu time uzrokovati negativne posljedice po okoliš i zdravlje ljudi.

U nastavku poglavlja nalazi se dio priručnika za pojedine nadzirane osobe koji ima svrhu olakšavanja pripreme nadziranih osoba za inspekcijski nadzor.

2.1 INSPEKCIJSKI NADZORI

2.1.1 INSPEKCIJSKI NADZOR ONEČIŠĆIVAČA

OZNAKA	NADZIRANA OSOBA
PKZ- ONE	Inspekcijski nadzor onečišćivača

Onečišćivači u Republici Hrvatskoj osim propisanih mjerenja emisija iz stacionarnih izvora mogu temeljem dokumenata zaštite okoliša koje su ishodili ili dokumenata zaštite okoliša jedinica lokalne i regionalne samouprave imati i obavezu praćenja kvalitete zraka. U takvom slučaju onečišćivač je dužan osigurati praćenje kvalitete zraka sukladno propisima RH.

Predmet nadzora	PRAVNA ILI FIZIČKA OSOBA ONEČIŠĆIVAČ
Oznaka nadzora	PKZ-ONE
Zakonska osnova	Zakon o zaštiti zraka
Propisi	Pravilnik o praćenju kvalitete zraka Uredba o razinama onečišćujućih tvari u zraku
Ostali dokumenti	Rješenje o procjeni utjecaja na okoliš Rješenje o prihvatljivosti zahvata za okoliš Rješenje o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša Rješenje o okolišnoj dozvoli Akcijski planovi JLS/JRS Godišnja izvješće o praćenju kvalitete zraka u mreži onečišćivača

POSTUPAK KONTROLE PROVEDBE PROPISA PO FAZAMA

A. Priprema inspekcijskog nadzora - postupci

1	Sukladno ZOZZ onečišćivač je pravna ili fizička osoba – obrtnik čija djelatnost izravno ili neizravno onečišćuje zrak. Status i obaveze onečišćivača dobivaju se
---	--

	<p>po osnovu članaka 32., 33. i 46 ZOZZ.</p> <p>Inspektor će se informirati o zakonskoj osnovi zbog koje je onečišćivač dužan provoditi PKZ,</p> <p>Izvor informacija:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rješenje o prihvatljivosti zahvata za okoliš ili rješenje o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša odnosno okolišna dozvola (čl. 32. ZOZZ) <p>izdaje Ministarstvo, dostavlja operateru postrojenja, JLS/JRS i Inspekciji</p> <ul style="list-style-type: none"> - akcijski plan (čl. 46. ZOZZ) u kojem isti ima obavezu ispunjavanja propisanih mjera ili odluku o provođenju mjerenja posebne namjene (čl. 33. ZOZZ). <p>izrađuje JLS/JRS dostavlja u HAOP</p> <p>Iz ovih dokumenata također se može dobiti informacija o propisanom mjernom programu i terminskom rasporedu mjerenja.</p>
<p>2</p>	<p>Inspektor će se informirati o provođenju PKZ iz najrecentnijih godišnjih izvješća o PKZ koja su onečišćivači odgovorni provoditi.</p> <p>Izvor informacija:</p> <ul style="list-style-type: none"> - izvješća izrađuju ispitni laboratoriji i dostavljaju u JLS/JRS do 31.3. a JLS/JRS u HAOP do 30.04. tekuće godine za prethodnu godinu
<p>3</p>	<p>Od nadziranog onečišćivača zatražiti rješenje ispitnog laboratorija o izdavanju dozvole za obavljanje djelatnost praćenja kvalitete zraka (dozvola) koje izdaje MZOE (čl. 54. i 55. ZOZZ). Provjeriti da li je dozvola valjana za mjerenja svih onečišćujućih tvari uključujući i one za koje se izdaje na jednu godinu (na osnovu mišljenja referentnih laboratorija). Usporediti dozvolu sa mjernim opsegom iz dokumenata iz A1. (Mjerni opsezi moraju biti u potpunosti pokriveni dozvolom).</p> <p>Dozvolu angažiranog laboratorija izdaje MZOE i nalazi se u Upravi za klimatske aktivnosti, održivi razvoj i zaštitu zraka, tla i mora.</p>

U Prilogu 1 dana je Tablica 3. Obaveze, izrada i razmjena dokumenata i informacija svih ciljnih skupina.

B. Provedba inspekcijskog nadzora - postupci	
1	Provjeriti da li PKZ sukladno dokumentu iz A1. provodi ispitni laboratorij sa dozvolom Ministarstva.
2	Utvrđiti identifikaciju (klasa/urudžbeni broj), valjanost dozvole (datum do kada vrijedi za svaku onečišćujuću tvar) i onečišćujuće tvari za koje je izdana dozvola ispitnog laboratorija koji provodi PKZ.
3	Služeći se saznanjima koja su stečena u fazi pripreme i provedbe nadzora u obliku nalaza zapisnički konstatirati pokrivenost mjernog opsega dozvolom i jesu li se za to mjerno mjesto već izdavala godišnja izvješća. (Primjer: Tablica 2. Prilog 1)
4	Provjeriti da li je osiguran kontinuirani prijenos podataka za onečišćujuće tvari čija se koncentracija u zraku utvrđuje mjernim instrumentima za automatsko mjerenje računalnom mrežom u informacijski sustav kvalitete zraka koji vodi HAOP (čl. 21 POPKZ) http://iszz.azo.hr/iskzl/
5	Po nasumičnom odabiru pregledati nekoliko godišnjih izvješća o praćenju kvalitete zraka i daljnje korake provjere prilagoditi godini za koju je izvješće izdano.
6	Provjeriti da li izvješća o praćenju kvalitete zraka sadržavaju podatke o: – pravnoj osobi – ispitnom laboratoriju ili referentnom laboratoriju koji obavlja praćenje kvalitete zraka – mjernim mjestima uzimanja uzoraka i opsegu mjerenja – vremenu i načinu uzimanja uzoraka – korištenim metodama mjerenja i mjernoj opremi – osiguravanju kvalitete podataka prema zahtjevu usklađene norme za ispitne i umjerne laboratorije

	<ul style="list-style-type: none"> – ostalim podacima iz područja osiguravanja kvalitete, kao što su osiguravanje kontinuiteta, sudjelovanje u usporednim mjerenjima, odstupanja od propisane metodologije i razlozi za to. – o razini onečišćenosti zraka te o datumima i razdobljima onečišćenosti zraka koje prekoračuju granične vrijednosti, ciljne vrijednosti i dugoročne ciljeve za prizemni ozon – o prekoračenju praga obavješćivanja i pragova upozorenja te o datumima i razdobljima – o izračunatim statističkim parametrima onečišćenosti zraka za onečišćujuće tvari prema mjerilima određenim u prilogu 8. POPKAZ – aritmetičkoj sredini, medijanu, relevantnom percentilu i maksimalnoj vrijednosti, obuhvatu podataka – postotak od ukupno mogućeg broja podataka te broju podataka, za relevantna vremena usrednjavanja – o prosječnoj godišnjoj vrijednosti prekursora ozona, policikličkih aromatskih ugljikovodika i kemijskog sastava u lebdećim česticama PM_{2,5} – o razini onečišćenosti zraka u odnosu na gornji i donji prag procjene – o kriterijima primijenjenim prilikom ocjenjivanja onečišćenosti zraka – o uzrocima prekoračenja granične vrijednosti, ciljne vrijednosti i dugoročnog cilja za prizemni ozon.
7	<p>Provjeriti da li je onečišćivač izvorne i validirane podatke o praćenju kvalitete zraka i izvješće o razinama onečišćenosti i ocjeni kvalitete zraka dostavio nadležnom upravnom tijelu županije, Grada Zagreba i grada do 31. ožujka tekuće godine za proteklu kalendarsku godinu (čl. 32. ZOZZ).</p>

C. Postupanje po provedenom inspekcijskom nadzoru - postupci

1	<p>Ukoliko onečišćivač u potpunosti ne ispunjava svoje obaveze po dokumentu iz A1 inspektor će mu rješenjem narediti mjere za otklanjanje nepravilnosti s rokom izvršenja (čl. 131 i čl. 137. ZOZZ) i pokrenuti prekršajni postupak za prekršaj iz članka 145. ZOZZ (čl. 144. ZOZZ)</p>
2	<p>Ako u postupku B1 utvrđeno da onečišćivač nije osigurao PKZ sukladno dokumentu iz A1 i dokazao da je osigurao odgovarajući laboratorij za PKZ inspektor će ukazati na nedostatke i nepravilnosti i rješenjem odrediti rok njihova otklanjanja a može narediti i druge mjere iz stavka 1 članka 131. ZOZZ (čl. 131. i čl. 137. ZOZZ), dužina roka ovisi o fazi osiguravanja PKZ u kojoj se onečišćivač nalazi (vidjeti Tablicu 1 Prilog 1).</p>
3	<p>Predlaže se da ako su u postupcima: B2 i B3 (nepotpuna pokrivenost dozvole) B4 (kontinuirani prijenos podataka u HAOP) B5 i B6 (izvješće i sadržaj izvješća) B7 (rokovi dostave izvješća) utvrđene nepravilnosti, inspektor će ukazati na nedostatke i nepravilnosti i odrediti rok njihova otklanjanja, te isto unijeti u zapisnik (čl. 131 st. 2 ZOZZ). Dužina roka ovisi o vrsti nepravilnosti (vidjeti Tablicu 1 u Prilogu 1. Tablica daje iskustvene prijedloge Ugovaratelja kojom brzinom se neke neusklađenosti mogu riješiti i koji nisu sadržani u odredbama propisa iz područja zaštite zraka).</p>
4	<p>Ukoliko onečišćivač ne ukloni nedostatke i nepravilnosti u roku zadanom u zapisniku iz C3, inspektor će rješenjem narediti mjere za otklanjanje nepravilnosti s rokom izvršenja (čl. 131. st. 4 i čl. 137. ZOZZ). Ako onečišćivač ne postupi po rješenju prisilit će se na izvršenje novčanom kaznom (čl. 137. ZOZZ) i pokrenuti prekršajni postupak za prekršaj iz članka 145. ZOZZ (čl. 144. ZOZZ).</p>

5	<p>Ministarstvo nadležnom tijelu podnosi optužni prijedlog ili kaznenu prijavu zbog prekršajnog ili kaznenog djela (čl. 144. st. 1. ZOZZ). Ukoliko se pojavi nedoumica treba li se pokrenuti prekršajni ili kazneni postupak inspektor bi se trebao posavjetovati unutar IZO sa svojim nadređenima. Ako i dalje postoji nedoumica potrebno je posavjetovati se sa državnim odvjetnikom i nakon toga donijeti odluku.</p> <p>Ako se donese odluka o kaznenom postupku a državni odvjetnik zaključi da se ipak radi o prekršajnom djelu, tada je državni odvjetnik dužan podnijeti zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka.</p>
6	<p>Područje PKZ i općenito onečišćenje zraka sankcionira se putem kaznenih dijela protiv okoliša.</p> <p>Kaznena djela protiv okoliša, propisana u glavi XX. Kaznenog zakona, spadaju u kategoriju kaznenih djela za koja se progon vrši po službenoj dužnosti.</p> <p>Ovlašteni je tužitelj državni odvjetnik koji progon pokreće po službenoj dužnosti u javnom interesu.</p> <p>Kaznena djela sa područja onečišćenja zraka opisana su u člancima 193., 197. i 214. Kaznenog zakona i predviđaju kazne zatvora od 6 mjeseci do 15 godina ovisno o težini djela.</p>
7	<p>Na poziv suda, prema potrebi inspektor sudjeluje u glavnim raspravama na prekršajnim sudovima u svojstvu svjedoka i sudjeluje u istražnim postupcima kaznenih djela temeljem zahtjeva državnog odvjetništva.</p>

2.1.2 INSPEKCIJSKI NADZOR ISPITNIH LABORATORIJA

OZNAKA	NADZIRANA OSOBA
PKZ-LAB	Inspekcijski nadzor ispitnih laboratorija

Ispitni laboratoriji za PKZ u RH obavljaju mjerenja u lokalnim mrežama za PKZ. Za obavljanje ove djelatnosti moraju ishoditi dozvolu Ministarstva za obavljanje djelatnosti PKZ. Nakon ishodaženja dozvole ispitni laboratoriji moraju svoju djelatnost obavljati u skladu s propisima RH.

Predmet nadzora	ISPITNI LABORATORIJ
Oznaka nadzora	PKZ-LAB
Zakonska osnova	Zakon o zaštiti zraka
Propisi	Pravilnik o praćenju kvalitete zraka Uredba o razinama onečišćujućih tvari u zraku
Ostali dokumenti	dokumentacija iz čl. 55. i 56. ZOZZ (dozvola)

POSTUPAK KONTROLE PROVEDBE PROPISA PO FAZAMA

A. Priprema inspekcijskog nadzora - postupci

1.	<p>Vezano uz nadzirani ispitni laboratorij inspektor će se informirati o:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rješenju o izdavanju dozvole za obavljanje djelatnost praćenja kvalitete zraka (dozvola) <p>izdaje MZOE i nalazi se u Upravi za klimatske aktivnosti, održivi razvoj i zaštitu zraka, tla i mora),</p> <ul style="list-style-type: none"> - metapodacima sa svih mjernih mjesta na kojima trenutno obavljaju djelatnost metapodatci sa svih postaja za PKZ nalaze se u HAOP - najrecentnijim godišnjim izvješća o praćenju kvalitete zraka koja su izradilisva izvješća o praćenju kvalitete zraka nalaze se u HAOP
2.	<p>Provjeriti je li dozvola valjana za mjerenja svih onečišćujućih tvari uključujući i one za koje se izdaje na jednu godinu (na osnovu mišljenja referentnih laboratorija).</p>
3.	<p>Usporediti dozvolu sa mjernim opsegom trenutnih mjernih mjesta i mjernih mjesta iz najrecentnijih godišnjih izvješća. (Mjerni opsezi moraju biti u potpunosti pokriveni dozvolom).</p>
4.	<p>Od nadziranog ispitnog laboratorija zatražiti popis mjerne opreme s kojom provodi mjerenja kvalitete zraka uključujući proizvođača, tip i model, godinu proizvodnje te broj certifikata o prihvaćenom ispitivanju opreme (tipsko odobrenje) iz članka 15. POPKZ.</p>
5.	<p>Provjeriti imaju li svi tipovi instrumenata certifikat o prihvaćenom ispitivanju opreme (tipsko odobrenje).</p>

B. Provedba inspekcijskog nadzora - postupci

1.	Po nasumičnom odabiru pregledati nekoliko godišnjih izvješća o praćenju kvalitete zraka i daljnje korake provjere prilagoditi godini za koju je izvješće izdano ili u nadzor uzeti najrecentnija izvješća iz A1.
2.	Utvrditi identifikaciju (klasa / urudžbeni broj), valjanost dozvole (datum do kada vrijedi za svaku onečišćujuću tvar) i onečišćujuće tvari za koje je izdana.
3.	Služeći se saznanjima koja su stečena u fazi pripreme u obliku nalaza zapisnički konstatirati pokrivenost mjernog opsega dozvolom i jesu li se za to mjesto već izdavala godišnja izvješća (Primjer: Tablica 2. Prilog 1)
4.	Provjeriti ispunjava li nadzirani ispitni laboratorij sve uvjete iz članka 55. ZOZZ provjerom: <ul style="list-style-type: none"> - izvataka iz sudskog registra - dokumentacije o djelatnicima - prostorija - mjerne opreme - ispitnih metoda koje koristi - potvrde o akreditaciji ispitnog laboratorija prema HRN EN ISO/IEC 17025 i njenom prilogu - potvrde referentnog laboratorija ako je posjeduje
5.	Služeći se saznanjima koja su stečena u fazi pripreme u obliku nalaza zapisnički konstatirati imaju li svi tipovi instrumenata koje u obavljanju djelatnosti koristi nadzirani ispitni laboratorij valjano tipsko odobrenje. Ukoliko ne koriste referentnu metodu imaju li zadovoljavajuće izvješće o provedenom testu ekvivalencije.

6.	<p>Po nasumičnom odabiru zatražiti nekoliko certifikata o umjeravanju instrumenata koji se koriste te utvrditi njihovu valjanost provjeravajući:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dan isteka certifikata - mjernu sljedivost do etalona sljedivih do SI jedinica umjeravanjem u akreditiranom umjernom laboratoriju ili na neki drugi način - jesu li uspješno prošli testove iz članka 17. stavak 2 podstavak 2 POPKZ.
7.	<p>Provjeriti da li je osiguran kontinuirani prijenos podataka za onečišćujuće tvari čija se koncentracija u zraku utvrđuje mjernim instrumentima za automatsko mjerenje računalnom mrežom u informacijski sustav kvalitete zraka koji vodi HAOP http://iszz.azo.hr/iskzl/</p>
8.	<p>Provjeriti da li izvješća o praćenju kvalitete zraka sadržavaju podatke o:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pravnoj osobi – ispitnom laboratoriju ili referentnom laboratoriju koji obavlja praćenje kvalitete zraka – mjernim mjestima uzimanja uzoraka i opsegu mjerenja – vremenu i načinu uzimanja uzoraka – korištenim metodama mjerenja i mjernoj opremi – osiguravanju kvalitete podataka prema zahtjevu usklađene norme za ispitne i umjerne laboratorije – ostalim podacima iz područja osiguravanja kvalitete, kao što su osiguravanje kontinuiteta, sudjelovanje u usporednim mjerenjima, odstupanja od propisane metodologije i razlozi za to. – o razini onečišćenosti zraka te o datumima i razdobljima onečišćenosti zraka koje prekoračuju granične vrijednosti, ciljne vrijednosti i dugoročne ciljeve za prizemni ozon – o prekoračenju praga obavješćivanja i pragova upozorenja te o datumima i razdobljima – o izračunatim statističkim parametrima onečišćenosti zraka za onečišćujuće tvari prema mjerilima određenim u prilogu 8. POPKAZ – aritmetičkoj sredini, medijanu, relevantnom percentilu i maksimalnoj vrijednosti, obuhvatu podataka – postotak od ukupno mogućeg broja podataka te broju podataka, za relevantna

vremena usrednjanja

- o prosječnoj godišnjoj vrijednosti prekursora ozona, policikličkih aromatskih ugljikovodika i kemijskog sastava u lebdećim česticama $PM_{2,5}$
- o razini onečišćenosti zraka u odnosu na gornji i donji prag procjene
- o kriterijima primijenjenim prilikom ocjenjivanja onečišćenosti zraka
- o uzrocima prekoračenja granične vrijednosti, ciljne vrijednosti i dugoročnog cilja za prizemni ozon.

C. Postupanje po provedenom inspekcijskom nadzoru - postupci

1.	<p>Ako je u postupku B2 utvrđena nevaljanost dozvole za jednu ili više onečišćujućih tvari, za sva mjerenja onečišćujućih tvari sa nevaljanom dozvolom rješenjem zabraniti mjerenja tih onečišćujućih tvari do uklanjanja nepravilnosti. Ukoliko je dozvola u potpunosti nevaljana rješenjem, zabraniti djelatnost do ishođenja dozvole. (čl. 131. i 138. ZOZZ).</p>
2.	<p>Ako je u postupku B3 utvrđena nepokrivenost mjernih opsega dozvolom za jednu ili više onečišćujućih tvari za sva mjerenja onečišćujućih tvari nepokrivena dozvolom rješenjem zabraniti mjerenja tih onečišćujućih tvari. (čl.131. i 138. ZOZZ).</p>
3.	<p>Ako je u postupku B4 utvrđeno neispunjavanje uvjeta a nadzirani ispitni laboratorij nije obavijestio o tome MZOE u roku od 8 dana inspektor će rješenjem istome narediti zabranu obavljanja djelatnosti praćenja kvalitete zraka do ispunjavanja uvjeta (čl. 131. i 138. ZOZZ).</p>
4.	<p>Ako je u postupku B5 utvrđeno da određeni tip instrumenta nema valjano tipsko odobrenje, a ne potpadaj pod odredbu stavka 5 članka 11. POPKAZ, rješenjem zabraniti mjerenja tim tipom instrumenta. (čl. 131. i 138. ZOZZ).</p>
5.	<p>Ako je su u postupku B6 utvrđene nepravilnosti (nevaljane ili nevažeće umjernice) rješenjem zabraniti mjerenja tim instrumentima do otklanjanja nepravilnosti. (čl. 131. i 138. ZOZZ).</p>

6.	<p>Ako se u postupcima B7 i B8 utvrde nedostaci i nepravilnosti u izradi izvješća ili nije osiguran kontinuirani prijenos podataka u informacijski sustav kvalitete zraka koji vodi HAOP, predlaže se da inspektor ukaže ispitnom laboratoriju na nedostatke i nepravilnosti i odredi rok njihova otklanjanja, što se unosi u zapisnik (čl. 131. ZOZZ). Ukoliko ispitni laboratorij ne otkloni nedostatke i nepravilnost u roku zadanom u zapisniku, inspektor će rješenjem narediti otklanjanje nedostatka i nepravilnosti s rokom izvršenja (čl. 131. ZOZZ).</p>
7.	<p>Ako se u naknadnom nadzoru utvrdi da nadzirani ispitni laboratorij nije postupio po rješenju (nije otklonio nepravilnosti, a i dalje obavlja djelatnost) inspektor će predložiti MZOE ukidanje dozvole (čl. 138. ZOZZ) i pokrenuti prekršajni postupak za prekršaj iz članka 146. (čl. 144. ZOZZ).</p>
8.	<p>U svrhu osiguranja provedbe mjera iz rješenja inspektor može zapečatiti radne prostore i uređaje ili na drugi način onemogućiti daljnje nezakonito obavljanje djelatnosti praćenja kvalitete zraka. (čl. 140. ZOZZ).</p>

2.1.3 INSPEKCIJSKI NADZOR REFERENTNIH LABORATORIJA

OZNAKA	NADZIRANA OSOBA
PKZ-REF	Inspekcijski nadzor referentnih laboratorija

Poslove osiguravanja kvalitete mjerenja i podataka kvalitete zraka u RH kao i mjerenja u državnoj mreži za praćenje kvalitete zraka obavljaju referentni laboratoriji na za to propisima definiran način. Za obavljanje ove djelatnosti referentni laboratoriji moraju ishoditi dozvolu Ministarstva za obavljanje djelatnosti osiguravanja kvalitete mjerenja i podataka kvalitete zraka. Također za sve onečišćujuće tvari iz mjernog programa moraju biti akreditirani za referentne metode mjerenja prema normi HRN EN ISO/IEC 17025 i ako obavljaju ispitivanja sposobnosti laboratorija prema normi HRN EN ISO/IEC 17043.

Predmet nadzora	REFERENTNI LABORATORIJ
Oznaka nadzora	PKZ-REF
Zakonska osnova	Zakon o zaštiti zraka

Propisi	Pravilnik o praćenju kvalitete zraka Uredba o razinama onečišćujućih tvari u zraku
Ostali dokumenti	dokumentacija iz čl. 55., 56. i 61 ZOZZ (dozvola)

POSTUPAK KONTROLE PROVEDBE PROPISA PO FAZAMA

A. Priprema inspekcijskog nadzora - postupci

1.	Vezano uz nadzirani ispitni laboratorij inspektor će se informirati o: - rješenju o izdavanju dozvole za obavljanje djelatnosti osiguravanja kvalitete mjerenja i podataka kvalitete zraka (dozvola) izdaje MZOE i nalazi se u Upravi za klimatske aktivnosti, održivi razvoj i zaštitu zraka, tla i mora - metapodacima sa svih mjernih mjesta na kojima trenutno obavljaju djelatnost - metapodacima sa svih mjernih mjesta državne mreže nalaze se u HAOP - najrecentnijem godišnjem izvješću o praćenju kvalitete zraka u državnoj mreži

	<p>za PKZ koja su izdali izrađuje referentni laboratorij i dostavlja u HAOP do 30.4. - najrecentnijem Izvješća o provođenju ispitivanja sposobnosti koje su proveli izrađuje referentni laboratorija i nalazi se u njegovoj arhivi</p>
2.	<p>Provjeriti je li dozvola valjana za mjerenja svih onečišćujućih tvari uključujući i one za koje se izdaje na jednu godinu (na osnovu mišljenja referentnih laboratorija).</p>
3.	<p>Usporediti dozvolu sa mjernim opsegom trenutnih mjernih mjesta i mjernih mjesta iz najrecentnijeg godišnjeg izvješća. (mjerni opsezi moraju biti u potpunosti pokriveni dozvolom).</p>
4.	<p>Ukoliko nadzirani referentni laboratorij obavlja poslove ispitivanja sposobnosti ispitnih laboratorija (čl. 60. stavak 5 ZOZZ), od nadziranog referentnog laboratorija zatražiti potvrde o akreditaciji ispitnog laboratorija prema HRN EN ISO/IEC 17043 i njenom prilogu. - potvrda o akreditaciji ispitnog laboratorija prema HRN EN ISO/IEC 17043 i njen prilogu izdaje HAA i mogu se naći na njihovim WEB stranicama na http://www.akreditacija.hr/registar</p>
5.	<p>Od nadziranog referentnog laboratorija zatražiti popis mjerne opreme s kojom provodi mjerenja kvalitete zraka uključujući proizvođača, tip i model, godinu proizvodnje te broj certifikata o prihvaćenom ispitivanju opreme (tipsko odobrenje) iz članka 15. POPKAZ</p>
6.	<p>Provjeriti da li svi tipovi instrumenata imaju certifikat o prihvaćenom ispitivanju opreme (tipsko odobrenje)</p>

B. Provedba inspekcijskog nadzora - postupci

1.	Po nasumičnom odabiru pregledati nekoliko godišnjih izvješća o praćenju kvalitete zraka u državnoj mreži za PKZ i daljnje korake provjere prilagoditi godini za koju je izvješće izdano ili u nadzor uzeti najrecentnije izvješće iz A1.
2.	Utvrditi identifikaciju (klasa / urudžbeni broj), valjanost dozvole (datum do kada vrijedi za svaku onečišćujuću tvar) i onečišćujuće tvari za koje je izdana.
3.	Služeći se saznanjima koja su stečena u fazi pripreme u obliku nalaza zapisnički konstatirati pokrivenost mjernog opsega dozvolom i jesu li se za to mjesto već izdavala godišnja izvješća (Primjer: Tablica 2. Prilog 1)
4.	<p>Provjeriti ispunjava li nadzirani referentni laboratorij sve uvjete iz članka 55. i 61. ZOZZ provjerom:</p> <ul style="list-style-type: none"> - izvataka iz sudskog registra - dokumentacije o djelatnicima - prostorija - mjerne opreme - ispitnih metoda koje koristi - potvrde o akreditaciji ispitnog laboratorija prema HRN EN ISO/IEC 17025 i njenom prilogu - potvrdu drugog referentnog laboratorija ako je posjeduje - potvrde o akreditaciji umjernog laboratorija prema HRN EN ISO/IEC 17025 i njenom prilogu - potvrde o akreditaciji ispitnog laboratorija prema HRN EN ISO/IEC 17043 i njenom prilogu ako se bavi tom djelatnošću - dokaz o uspješnom sudjelovanju u ispitivanjima sposobnosti referentnih laboratorija u međunarodnim programima međulaboratorijskih usporedbi za referentne metode za koje ima dozvolu

5.	<p>Služeći se saznanjima koja su stečena u fazi pripreme u obliku nalaza zapisnički konstatirati imaju li svi tipovi instrumenata koje u obavljanju djelatnosti PKZ u državnoj mreži koristi nadzirani referentni laboratorij:</p> <ul style="list-style-type: none"> - valjano tipsko odobrenje - ukoliko ne koriste referentnu metodu imaju li zadovoljavajuće izvješće o provedenom testu ekvivalencije
6.	<p>Po nasumičnom odabiru zatražiti nekoliko certifikata o umjeravanju instrumenata koji se koriste za mjerenja u državnoj mreži te utvrditi njihovu valjanost provjeravajući:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dan isteka certifikata - mjernu sljedivost do etalona sljedivih do SI jedinica umjeravanjem u akreditiranom umjernom laboratoriju ili na neki drugi način - jesu li uspješno prošli testove iz članka 17. stavak 2. podstavak 2 POPKZ.
7.	<p>Provjeriti da li je osiguran kontinuirani prijenos podataka za onečišćujuće tvari čija se koncentracija u zraku utvrđuje mjernim instrumentima za automatsko mjerenje računalnom mrežom u informacijski sustav kvalitete zraka koji vodi HAOP http://iszz.azo.hr/iskzl/</p>
8.	<p>Provjeriti da li izvješća o praćenju kvalitete zraka sadržavaju podatke o:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pravnoj osobi referentnom laboratoriju koji obavlja praćenje kvalitete zraka – mjernim mjestima uzimanja uzoraka i opsegu mjerenja – vremenu i načinu uzimanja uzoraka – korištenim metodama mjerenja i mjernoj opremi – osiguravanju kvalitete podataka prema zahtjevu usklađene norme za ispitne i umjerne laboratorije – ostalim podacima iz područja osiguravanja kvalitete, kao što su osiguravanje kontinuiteta, sudjelovanje u usporednim mjerenjima, odstupanja od propisane metodologije i razlozi za to. – o razini onečišćenosti zraka te o datumima i razdobljima onečišćenosti zraka

koje prekoračuju granične vrijednosti, ciljne vrijednosti i dugoročne ciljeve za prizemni ozon

– o prekoračenju praga obavješćivanja i pragova upozorenja te o datumima i razdobljima

– o izračunatim statističkim parametrima onečišćenosti zraka za onečišćujuće tvari prema mjerilima određenim u prilogu 8. POPKAZ – aritmetičkoj sredini, medijanu, relevantnom percentilu i maksimalnoj vrijednosti, obuhvatu podataka – postotak od ukupno mogućeg broja podataka te broju podataka, za relevantna vremena usrednjavanja

– o prosječnoj godišnjoj vrijednosti prekursora ozona, policikličkih aromatskih ugljikovodika i kemijskog sastava u lebdećim česticama $PM_{2,5}$

– o razini onečišćenosti zraka u odnosu na gornji i donji prag procjene

– o kriterijima primijenjenim prilikom ocjenjivanja onečišćenosti zraka

– o uzrocima prekoračenja granične vrijednosti, ciljne vrijednosti i dugoročnog cilja za prizemni ozon.

C. Postupanje po provedenom inspekcijskom nadzoru - postupci

1.	<p>Ako je u postupku B2 utvrđeno da dozvolom nije pokrivena jedna ili više onečišćujućih tvari, rješenjem zabraniti mjerenja tih onečišćujućih tvari do uklanjanja nepravilnosti. Ukoliko je dozvola u potpunosti nevaljana, rješenjem zabraniti djelatnost do ishođenja dozvole (čl. 131. i 138. ZOZZ).</p>
2.	<p>Ako je u postupku B3 utvrđena nepokrivenost mjernih opsega dozvolom za jednu ili više onečišćujućih tvari za sva mjerenja onečišćujućih tvari nepokrivena dozvolom rješenjem zabraniti mjerenja tih onečišćujućih tvari do otklanjanja nepravilnosti (čl. 131. i 138. ZOZZ).</p>
3.	<p>Ako je u postupku B4 utvrđeno neispunjavanje uvjeta a nadzirani referentni laboratorij nije obavijestio o tome MZOE u roku od 8 dana inspektor će rješenjem istome narediti zabranu obavljanja djelatnosti do ispunjavanja uvjeta (čl. 131. i 138. ZOZZ).</p>
4.	<p>Ako je u postupku B5 utvrđeno da određeni tip instrumenta nema valjano tipsko odobrenje a ne potpadaju pod odredbu članka 11. stavka 5. POPKAZ, rješenjem zabraniti mjerenja tim tipom instrumenta. (čl.131. i 138. ZOZZ).</p>
5.	<p>Ako su u postupku B6 utvrđene nepravilnosti (nevaljane ili nevažeće umjernice) rješenjem zabraniti mjerenja tim instrumentima do otklanjanja nepravilnosti. (čl. 131. i 138. ZOZZ).</p>

6.	<p>Ako se u postupcima B7 i B8 utvrde nedostaci i nepravilnosti u izradi izvješća ili nije osiguran kontinuirani prijenos podataka u informacijski sustav kvalitete zraka koji vodi HAOP, inspektor ukazuje referentnom laboratoriju na nedostatke i nepravilnosti i određuje rok njihova otklanjanja, što se unosi u zapisnik. (čl. 131. ZOZZ). Ukoliko da nadzirani referentni laboratorij nije otklonio nepravilnosti u roku inspektor će rješenjem narediti uklanjanje nepravilnosti.</p>
7.	<p>Ako se u naknadnom nadzoru utvrdi da nadzirani referentni laboratorij nije postupio po rješenju (nije otklonio nepravilnosti a i dalje obavlja djelatnost) inspektor će predložiti MZOE ukidanje dozvole (čl. 138. ZOZZ) i pokrenuti prekršajni postupak za prekršaj iz članaka 146. i 148.a ZOZZ (čl. 144. ZOZZ).</p>
8.	<p>U svrhu osiguranja provedbe mjera iz rješenja inspektor može zapečatiti radne prostore i uređaje ili na drugi način onemogućiti daljnje nezakonito obavljanje djelatnosti praćenja kvalitete zraka (čl. 140. ZOZZ).</p>

2.1.4 INSPEKCIJSKI NADZOR JEDINICA LOKALNE SAMOUPRAVE

OZNAKA	NADZIRANA OSOBA
PKZ-JLS	Inspekcijski nadzor jedinica lokalne (i regionalne) samouprave

Jedinice lokalne i regionalne samouprave i Grad Zagreb imaju niz obaveza po pitanju zaštite zraka. Uspostavljaju i financiraju lokalne mreže za praćenje kvalitete na svom području i dužni su donijeti niz dokumenata sa područja zaštite zraka.

Predmet nadzora	INSPEKCIJSKI NADZOR JEDINICA LOKALNE (I REGIONALNE) SAMOUPRAVE
Oznaka nadzora	PKZ-JLS
Zakonska osnova	Zakon o zaštiti zraka
Propisi	Pravilnik o praćenju kvalitete zraka Uredba o razinama onečišćujućih tvari u zraku Pravilnik o uzajamnoj razmjeni informacija i izvješćivanju o kvaliteti zraka i obvezama za provedbu Odluke Komisije 2011/850/EU
Ostali dokumenti	Program zaštite zraka, ozonskog sloja, ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjenama Izvešće o provedbi programa zaštite zraka, ozonskog sloja, ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjenama Godišnja izvješća o praćenju kvalitete zraka Akcijski plan za poboljšanje kvalitete zraka i/ili kratkoročni akcijski plan Informacije/izvješća o provedbi akcijskih planova za poboljšanje kvalitete zraka i/ili provedbi kratkoročnih akcijskih planova.

POSTUPAK KONTROLE PROVEDBE PROPISA PO FAZAMA

A. Priprema inspekcijskog nadzora - postupci

1	<p>Od nadziranog predstavničkog tijela županije, Grada Zagreba ili velikog grada zatražiti program zaštite zraka, ozonskog sloja, ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjenama koji je sastavni dio programa zaštite okoliša za područje županije, odnosno Grada Zagreba i velikog grada (u daljnjem tekstu: Program), te treba biti objavljen u službenom glasilu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, ovisno o tome čije predstavničko tijelo ga je donijelo (čl. 12. ZOZZ).</p> <p>Također zatražiti i izvješće o provedbi programa jer upravno tijelo nadležno za zaštitu okoliša (u daljnjem tekstu: nadležno upravno tijelo) županije, Grada Zagreba i velikog grada izrađuje izvješće za razdoblje od četiri godine koje usvaja predstavničko tijelo županije, Grada Zagreba i velikog grada. (čl. 14. ZOZZ), te treba biti objavljen u službenom glasilu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, ovisno o tome čije predstavničko tijelo ga je donijelo (čl. 15. ZOZZ).</p>
2	<p>Vezano uz nadzirani JLS/LRS inspektor će se informirati o:</p> <ul style="list-style-type: none"> - najrecentnijim godišnjim izvješćima o praćenju kvalitete zraka sa njihovog područja (čl. 31. i čl. 32. ZOZZ, čl. 22. POPKZ). <p>sva izvješća o praćenju kvalitete zraka nalaze se u HAOP</p>
3	<p>Vezano uz nadzirani JLS/LRS inspektor će se informirati o:</p> <ul style="list-style-type: none"> - akcijskom planu za poboljšanje kvalitete zraka i/ili kratkoročnom akcijskom planu ako je izrađen (čl. 37., 46. i 47. ZOZZ). <p>akcijske planove donose JLS/JRS i dostavljaju u HAOP</p> <ul style="list-style-type: none"> - informacijama o akcijskim planovima dostavljenim u HAOP (čl. 9. i čl. 10. POURI). <p>informacije se nalaze u HAOP</p>

4	<p>Od nadzirane jedinice lokalne i/ili područne (regionalne) samouprave i Grada Zagreba zatražiti informacije o informiranju javnosti o kvaliteti zraka, provedbi akcijskih planova za poboljšanje kvalitete zraka, provedbi kratkoročnih akcijskih planova i godišnjim izvješćima o PKZ (čl. 34. i 49. ZOZZ).</p>
5	<p>U slučaju prekoračenja praga upozorenja za SO₂ i NO₂ te praga obavješćivanja ili praga upozorenja za prizemni ozon, izvršno tijelo jedinice lokalne samouprave na čijem je području došlo do prekoračenja dužno je narediti primjenu posebnih mjera zaštite zdravlja ljudi i način njihove provedbe, te informirati javnost putem priopćenja svim medijima koji pokrivaju područje te jedinice lokalne samouprave (čl. 26 ZOZZ) (čl. 8. do 12. UOROTUZ).</p>

B. Provedba inspekcijskog nadzora - postupci

1	<p>Provjeriti da li je nadzirano predstavničko tijelo županije, Grada Zagreba ili velikog grada izradilo Program za područje županije, odnosno Grada Zagreba i velikog grada, te da li je izradilo izvješće o provedbi programa. (A1)</p>
2	<p>Provjeriti da li je nadzirana jedinica lokalne i regionalne samouprave uspostavila mjerne postaje za praćenje kvalitete zraka na svome području ako je procijenila da su razine onečišćenosti više od propisanih graničnih vrijednosti (GV), odnosno ako je procijenila da za to postoje opravdani razlozi (osobito u slučaju pojačanog razvoja industrije, proširenja poslovnih i industrijskih zona i drugo). (čl. 31 ZOZZ)</p>
3	<p>Ako su mjerenja uspostavljena na području jedinica lokalne ili regionalne samouprave provjeriti da li je nadležno upravno tijelo nadzirane JLS (ili JRS) dostavilo u HAOP izvorne i validirane podatke i izvješće o razinama onečišćenosti i ocjeni kvalitete zraka do 30. travnja tekuće godine za proteklu kalendarsku godinu (čl. 31. i 32. ZOZZ).</p> <p>Provjeriti da li su podaci tih mjerenja objavljeni u službenom glasilu ili na internetskim stranicama jedinice lokalne ili područne (regionalne) samouprave u sažetom opsegu i na način razumljiv širokoj javnosti (čl. 34. ZOZZ).</p>
4	<p>Provjeriti da li je na području nadzirane jedinice lokalne samouprave na zahtjev inspekcije zaštite okoliša ili je postojala sumnja, izražena prijavom građana, da je došlo do onečišćenosti zraka čija je kvaliteta takva da može narušiti zdravlje ljudi, kvalitetu življenja i/ili štetno utjecati na bilo koju sastavnicu okoliša, izvršno tijelo Grada Zagreba, grada i općine utvrdilo opravdanost sumnje i donijelo odluku o potrebi provedbe mjerenja posebne namjene odnosno procjene razine onečišćenosti (čl. 33. ZOZZ).</p>
5	<p>Po nasumičnom odabiru pregledati nekoliko godišnjih izvješća o praćenju</p>

	<p>kvalitete zraka i daljnje korake provjere prilagoditi godini za koju je izvješće izdano ili u nadzor uzeti najrecentnija izvješća iz A2.</p>
6	<p>Provjeriti da li izvješća o praćenju kvalitete zraka (iz A2) sadržavaju podatke o:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pravnoj osobi – ispitnom laboratoriju ili referentnom laboratoriju koji obavlja praćenje kvalitete zraka – mjernim mjestima uzimanja uzoraka i opsegu mjerenja – vremenu i načinu uzimanja uzoraka – korištenim metodama mjerenja i mjernoj opremi – osiguravanju kvalitete podataka prema zahtjevu usklađene norme za ispitne i umjerne laboratorije – ostalim podacima iz područja osiguravanja kvalitete, kao što su osiguravanje kontinuiteta, sudjelovanje u usporednim mjerenjima, odstupanja od propisane metodologije i razlozi za to. – o razini onečišćenosti zraka te o datumima i razdobljima onečišćenosti zraka koje prekoračuju granične vrijednosti, ciljne vrijednosti i dugoročne ciljeve za prizemni ozon – o prekoračenju praga obavješćivanja i pragova upozorenja te o datumima i razdobljima – o izračunatim statističkim parametrima onečišćenosti zraka za onečišćujuće tvari prema mjerilima određenim u prilogu 8. POPKZ – aritmetičkoj sredini, medijanu, relevantnom percentilu i maksimalnoj vrijednosti, obuhvatu podataka – postotak od ukupno mogućeg broja podataka te broju podataka, za relevantna vremena usrednjavanja – o prosječnoj godišnjoj vrijednosti prekursora ozona, policikličkih aromatskih ugljikovodika i kemijskog sastava u lebdećim česticama PM_{2,5} – o razini onečišćenosti zraka u odnosu na gornji i donji prag procjene – o kriterijima primijenjenim prilikom ocjenjivanja onečišćenosti zraka – o uzrocima prekoračenja granične vrijednosti, ciljne vrijednosti i dugoročnog cilja za prizemni ozon. (čl. 22. POPKZ)
7	<p>Provjeriti da li ispitni ili referentni laboratorij koji provodi mjerenja posjeduje valjanu dozvolu (datum do kada vrijedi za svaku onečišćujuću tvar) i</p>

	<p>onečišćujuće tvari za koje je izdana te zapisnički konstatirati pokrivenost mjernog opsega dozvolom i jesu li se za to mjesto već izdavala godišnja izvješća (Primjer: Tablica 2.) (čl. 54. i 55. ZOZZ).</p>
8	<p>Provjeriti da li je osiguran kontinuirani prijenos podataka za onečišćujuće tvari čija se koncentracija u zraku utvrđuje mjernim instrumentima za automatsko mjerenje računalnom mrežom u informacijski sustav kvalitete zraka koji vodi HAOP (čl. 21. POPKZ) http://iszz.azo.hr/iskzl/</p>
9	<p>Provjeriti da li su na području nadzirane jedinice lokalne samouprave utvrđene razine koje prelaze prag upozorenja ili prag obavješćivanja, te da li je izvršno tijelo Grada Zagreba, grada i općine naredilo primjenu posebnih mjera zaštite zdravlja ljudi i način njihove provedbe, te da li je informiralo javnost putem priopćenja svim medijima koji pokrivaju područje te jedinice lokalne samouprave. (čl. 26 ZOZZ) (čl. 8. do 12. UOROTUZ) (iz A5)</p> <p>Provjeriti da li su na području nadzirane jedinice lokalne samouprave prekoračene kritične razine propisane za zaštitu vegetacije te da li je predstavničko tijelo jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave naredilo primjenu posebnih mjera i način njihove provedbe (čl. 26. ZOZZ).</p>
11	<p>Provjeriti da li Akcijski plan za poboljšanje kvalitete zraka iz A3 sadržava obvezne elemente koji su propisani u Dijelu I. Priloga Pravilnik o uzajamnoj razmjeni informacija i izvješćivanju o kvaliteti zraka i obvezama za provedbu Odluke Komisije 2011/850/EU.</p>
12	<p>Provjeriti da li je Predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave dostavilo u HAOP informacije o akcijskom planu za prekoračenja graničnih i ciljnih vrijednosti (s mjernih mjesta određenih propisom kojim se uređuje popis mjernih mjesta za praćenje onečišćujućih tvari u zraku) u informacijski sustav zaštite zraka u elektroničkom obliku koristeći formate i protokole iz Odluke Komisije 2011/850/EU, koje HAOP objavljuje na svojim internetskim stranicama,</p>

	<p>odmah po donošenju Akcijskog plana.</p> <p>Informacije o akcijskim planovima su informacije iz članka 13. i priloga (informacije H-K) Odluke Komisije 2011/850/EU:</p> <ul style="list-style-type: none"> – informacije o planovima za poboljšanje kvalitete zraka (H), – informacije o raspodjeli izvora (I), – informacije o scenariju za godinu postizanja (J), – informacije o mjerama za poboljšanje kvalitete zraka (K).
13	<p>Provjeriti da li je nadzirana jedinice lokalne i/ili područne (regionalne) samouprave i Grada Zagreba informirala javnosti o kvaliteti zraka, provedbi akcijskih planova za poboljšanje kvalitete zraka, provedbi kratkoročnih akcijskih planova i godišnjim izvješćima o PKZ (iz A4).</p>

C. Postupanje po provedenom inspekcijskom nadzoru - postupci

1	<p>Ako se u provedbi inspekcijskog nadzora utvrdi da županija, Grad Zagreb, odnosno veliki grad nisu izvršili obavezu donošenja i objave Programa i izvješća o provedbi Programa za razdoblje od četiri godine iz B1, inspektor će ukazati na nedostatke i nepravilnosti i odrediti rok njihova otklanjanja, te isto unijeti u zapisnik (čl. 131. ZOZZ). Ukoliko se u određenom roku nedostaci i nepravilnosti ne otklone, inspektor će rješenjem narediti otklanjanje nedostataka i nepravilnosti i pokrenuti prekršajni postupak za prekršaj iz članka 148. ZOZZ* (čl. 144. ZOZZ).</p>
2	<p>Ako se u provedbi inspekcijskog nadzora utvrdi da nadzirana županija, Grad Zagreb, odnosno grad, nisu uspostavili mjerne postaje za praćenje kvalitete zraka na svome području ako su procijenili da su razine onečišćenosti više od propisanih graničnih vrijednosti (GV), odnosno ako su procijenili da za to postoje opravdani razlozi (osobito u slučaju pojačanog razvoja industrije, proširenja poslovnih i industrijskih zona i drugo) iz B2, inspektor će ukazati na nedostatke i nepravilnosti i odrediti rok njihova otklanjanja, te isto unijeti u zapisnik (čl. 131. ZOZZ). Ukoliko se u određenom roku nedostaci i nepravilnosti ne otklone, inspektor će rješenjem narediti otklanjanje nedostataka i nepravilnosti i pokrenuti prekršajni postupak za prekršaj iz članka 148. ZOZZ (čl. 144. ZOZZ).</p>
3	<p>Ako se u provedbi inspekcijskog nadzora utvrdi da županija, Grad Zagreb, odnosno grad nisu dostavili izvorne i validirane podatke o praćenju kvalitete zraka i izvješće o razinama onečišćenosti i ocjeni kvalitete zraka HAOP do 30. travnja tekuće godine za proteklu kalendarsku godinu iz B2 i B3, inspektor će ukazati na nedostatke i nepravilnosti i odrediti rok njihova otklanjanja, te isto unijeti u zapisnik (čl. 131. ZOZZ). Ukoliko se u određenom roku nedostaci i nepravilnosti ne otklone, inspektor će rješenjem narediti otklanjanje nedostataka i nepravilnosti i pokrenuti prekršajni postupak za prekršaj iz članka 148. ZOZZ (čl. 144. ZOZZ).</p>
4	<p>Ako se u provedbi inspekcijskog nadzora utvrdi da izvršno tijelo Grada Zagreba, grada i općine nije donijelo odluku o mjerenjima posebne namjene ili procjeni</p>

	<p>razine onečišćenosti na zahtjev inspekcije zaštite okoliša ili kada postoji sumnja, izražena prijavom građana, da je došlo do onečišćenosti zraka čija je kvaliteta takva da može narušiti zdravlje ljudi, kvalitetu življenja i/ili štetno utjecati na bilo koju sastavnicu okoliša iz B4, inspektor će ukazati na nedostatke i nepravilnosti i odrediti rok njihova otklanjanja, te isto unijeti u zapisnik (čl. 131. ZOZZ). Ukoliko se u određenom roku nedostaci i nepravilnosti ne otklone, inspektor će rješenjem narediti otklanjanje nedostataka i nepravilnosti i pokrenuti prekršajni postupak za prekršaj iz članka 148. ZOZZ (čl. 144. ZOZZ).</p>
5	<p>Ako se u provedbi inspekcijskog nadzora utvrde nepravilnosti u postupcima: B5 i B6 (godišnje izvješće i sadržaj godišnjeg izvješća), B7 (dozvola i pokrivenost mjernog opsega), B8 (kontinuirani prijenos podataka), inspektor će ukazati na nedostatke i nepravilnosti i odrediti rok njihova otklanjanja, te isto unijeti u zapisnik (čl. 131. ZOZZ).</p> <p>Ukoliko se u određenom roku nedostaci i nepravilnosti ne otklone, inspektor će ukazati na nedostatke i nepravilnosti i odrediti rok njihova otklanjanja, te isto unijeti u zapisnik (čl. 131. ZOZZ). Ukoliko se u određenom roku nedostaci i nepravilnosti ne otklone, inspektor će rješenjem narediti otklanjanje nedostataka i nepravilnosti i pokrenuti prekršajni postupak za prekršaj iz članka 148. ZOZZ (čl. 144. ZOZZ).</p>
6	<p>Ako se u provedbi inspekcijskog nadzora utvrdi da županija, Grad Zagreb, odnosno veliki grad nisu naredili primjenu posebnih mjera zaštite zdravlja ljudi i način njihove provedbe, te nisu informirali javnost o pojavi prekoračenja praga upozorenja ili praga obavješćivanja iz B9, inspektor će ukazati na nedostatke i nepravilnosti i odrediti rok njihova otklanjanja, te isto unijeti u zapisnik (čl. 131. ZOZZ). Ukoliko se u određenom roku nedostaci i nepravilnosti ne otklone, inspektor će rješenjem narediti otklanjanje nedostataka i nepravilnosti i pokrenuti prekršajni postupak za prekršaj iz članka 148. ZOZZ (čl. 144. ZOZZ).</p>
7	<p>Ako se u provedbi inspekcijskog nadzora utvrdi da Grad Zagreb, grad, odnosno općina nisu izvršili obavezu donošenja akcijskog plana za poboljšanje kvalitete</p>

zraka ili kratkoročnog akcijskog plana iz B10, inspektor će ukazati na nedostatke i nepravilnosti i odrediti rok njihova otklanjanja, te isto unijeti u zapisnik (čl. 131. ZOZZ). Ukoliko se u određenom roku nedostaci i nepravilnosti ne otklone, inspektor će rješenjem narediti otklanjanje nedostataka i nepravilnosti i pokrenuti prekršajni postupak za prekršaj iz članka 148. ZOZZ (čl. 144. ZOZZ).

*Primijećena je također i neusklađenost ZOZZ i Prekršajnog zakona (NN 107/07, 39/13, 157/13, 110/15, 70/17). Naime u članku 148. ZOZZ propisuje novčane kazne za prekršaj županije, Grada Zagreba i velikog grada u slučaju neispunjavanja obaveza iz članaka 12., 26., 31., 32., 33., 46. i 47. dok Prekršajni zakon u članku 62. propisuje da JLS/JRS ne odgovaraju za prekršaje koji su počinjeni pri izvršavanju njihovih javnih ovlasti, te da za te prekršaje mogu odgovarati samo odgovorne osobe JLS/JRS. Ovu neusklađenost potrebno je otkloniti kod donošenja novog ZOZZ.

2.1.5 IZVANREDNI INSPEKCIJSKI NADZOR

Slijedeći preporuke koje propisuju harmonizaciju inspekcija u zaštiti okoliša u zemljama članicama EU (RECOMMENDATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 4 April 2001 providing for minimum criteria for environmental inspections in the Member States – RMCEI) svaka država članica EU treba osigurati da se izvanredni (ne-rutinski) inspekcijski nadzori obavljaju u sljedećim slučajevima:

- kod ozbiljnih pritužbi na ugrozu okoliša i to što je brže moguće nakon zaprimanja tih pritužbi
- u slučaju ozbiljnih akcidenata i incidenata kao i ozbiljnih nesukladnosti sa EU propisima, i to što je brže moguće nakon što takva informacija dođe do inspekcijskog tijela
- prije početka rada nadziranog postrojenja a nakon izdavanja dozvole za isto kako bi se utvrdilo jesu li aktivnosti operatera u skladu sa mjerama i zahtjevima iz dozvole
- iz istih razloga kod mijenjanja dozvole nadziranom postrojenju.

U ovom poglavlju posebno ćemo se osvrnuti na situacije kada inspektor izlazi na nadzor bez najave nadziranoj osobi i situaciju kada se obavlja inspekcijski nadzor inspekcije zaštite okoliša kod akcidenata i incidenata koji narušavaju kvalitetu zraka i mogu time uzrokovati negativne posljedice po okoliš i zdravlje ljudi.

Nenajavljeni inspekcijski nadzor

U nekim situacijama inspekcijski nadzor obavlja se bez najave nadziranoj osobi. Najčešći slučaj su pritužbe građana koje mogu biti na osnovu rezultata mjerenja kvalitete zraka ili na osnovu organoleptičkih opservacija. Također može doći i do pritužbi na rad laboratorija za PKZ. U osnovi ovakav inspekcijski nadzor ne razlikuje se mnogo od najavljenog osim u fazi pripreme. U takvim situacijama inspektor ne može prikupiti potrebnu dokumentaciju i ostale informacije od nadzirane osobe. Kako bi inspektor prikupio relevantne informacije u što kraćem vremenu i bez kontaktiranja nadzirane osobe unaprijed, potrebno ih je potražiti u pripremljenoj fazi na stranicama HAOP-a ili MZOE, kao i direktnim kontaktom s njihovim djelatnicima. Također je potrebno prikupiti i proučiti i dokumentaciju o prethodnim nadzorima iste stranke ukoliko postoji. Podatci se mogu koristiti u svrhu spoznavanja situacije u praćenju kvalitete zraka na području na kojem se ide u nadzor od podataka o postajama, laboratorijima koji obavljaju mjerenja kao i o trenutnom stanju onečišćenosti zraka. U ovom poglavlju dat ćemo korisne linkove na WEB stranice na kojima se mogu naći potrebne informacije za nadzor svih objekata nadzora iz članka 130. ZOZZ.

Korisni linkovi za pripremu kod nenajavljenog inspekcijskog nadzora

Kako bi inspektor dobio informacije o zakonskoj osnovi zbog koje je onečišćivač dužan provoditi PKZ, dokumente može pronaći na sljedećim linkovima:

1

rješenje o prihvatljivosti zahvata za okoliš ili rješenje o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša odnosno okolišnu dozvolu (čl. 32. ZOZZ)

<http://www.mzoip.hr/hr/okolis/okolisna-dozvola.html>

akcijski plan (čl. 46. ZOZZ) u kojem isti ima obavezu ispunjavanja propisanih mjera ili odluku o provođenju mjerenja posebne namjene (čl. 33. ZOZZ)

<http://iszz.azo.hr/iskzl/godizvrpt.htm?pid=0&t=4>

Iz ovih dokumenata također se može dobiti informacija o propisanom mjernom programu i terminskom rasporedu mjerenja.

2

Kako bi inspektor dobio informacije o postajama i laboratorijima na području nadzora iste može pronaći na sljedećim linkovima:

podatci o postajama i laboratorijima koji obavljaju mjerenja na njima i kojoj mreži pripadaju (metapodatci) po zonama i aglomeracijama

<http://iszz.azo.hr/iskzl/mreza.html?t=0#ta18>

podatci o mjernom opsegu za koji laboratorij ima valjanu dozvolu MZOE

<http://popkez.azo.hr/PretragaSubjekti.aspx>

3

Kako bi inspektor dobio informacije o trenutnom i prošlom stanju kvalitete zraka iste može pronaći na sljedećim linkovima:

godišnja izvješća o PKZ koja se provode na tom teritoriju

<http://iszz.azo.hr/iskzl/godizvrpt.htm?pid=0&t=2>

trenutne satne koncentracije onečišćujućih tvari u zraku u državnoj i lokalnim mrežama po zonama i aglomeracijama

<http://iszz.azo.hr/iskzl/index.html>

validirani podatci svih vremena usrednjavanja po postajama

<http://iszz.azo.hr/iskzl/index.html>

Podatci se također mogu izvesti u excel ili word oblik.

Za ostale faze nadzora mogu se koristiti tablice iz uobičajenih nadzora.

Inspekcijski nadzor u slučaju akcidenata

Na početku je potrebno reći da mreže i sustavi za PKZ nisu namijenjeni mjerenjima koncentracija onečišćujućih tvari u zraku u akcidentnim situacijama tipa požara ili većih ispuštanja plinova iz postrojenja u slučaju njihovih kvarova.

To čini mjerne podatke iz mreža za PKZ vrlo nepouzdanim pokazateljem onečišćenosti zraka u ovakvim situacijama i to iz sljedećih razloga:

- mjerni raspon
- najčešći parametri koji se prate
- način uzorkovanja
- reprezentativnost područja koje prate

Mjerni raspon

Mjerni raspon instrumenata za PKZ prilagođen je njihovoj funkciji a to je praćenje koncentracija analita u uobičajenim uvjetima onečišćenosti zraka što znači da će u slučaju neuobičajeno visokih koncentracija instrumenti izaći iz svog mjernog područja i prestati slati podatke koji onda shodno tome neće biti dostupni inspekciji.

Uobičajeni mjerni parametri

Kao i mjerni raspon i mjerni parametri (onečišćujuće tvari) koji se prate prilagođeni su PKZ tako da otrovni plinovi koji se mogu razvijati u požarima (postrojenja, skladišta, odlagališta otpada i sl.) ne mogu biti izmjereni u postajama za PKZ jer u njima jednostavno nema instrumenata koji bi ih izmjerili. Ono što bi uobičajena postaja mogla zabilježiti (SO₂, CO, PM₁₀, NO_x) mogu poslužiti samo kao indikatori da su dimni plinovi došli do glave uzorkivača (do trenutka prelaska izvan mjernog područja) dok o kemijskom sastavu tih plinova nećemo znati ništa. Za ovo su potrebne analize drugog tipa koje ne spadaju u područje PKZ.

Način uzorkovanja

Glave (otvori) uzorkivača u postajama za PKZ uobičajeno se nalaze na 4 - 4,5 m visine od površine zemlje. Uzorkovanje zraka obavlja se laganim prostrujavanjem zraka kroz uzorkivač pomoću malog ventilatora ovo za posljedicu ima sljedeće:

- instrumenti dobivaju zrak samo iz neposredne blizine glave uzorkivača i ukoliko dimni plinovi nisu tamo neće biti niti uzorkovani
- svi plinovi (kod akcidenata sa ispuštanjem plinova iz postrojenja) koji su ispušteni niže od 4 metra a teži su od zraka npr. H₂S, NH₃ neće biti uzorkovani, ili bar ne u onoj koncentraciji u kojoj ih prisutni ljudi udišu

Reprezentativnost područja koje prate

Postaje za PKZ dizajnirane su tako da budu reprezentativne za što je veće moguće područje što je moguće samo pri normalnim (uobičajenim) gibanjima atmosfere što u slučajevima požara sasvim sigurno nije tako jer plinovi iznad njega zbog svoje topline velikom brzinom idu u vis. Tako se može dogoditi da postaja u neposrednoj blizini požara može uzorkovati uobičajeno

onečišćeni zrak. Poznati su slučajevi ovakvih situacija kod nekih velikih požara skladišta u Zagrebu

Možemo zaključiti da pri inspekcijskom nadzoru u slučaju akcidenata pri tumačenju rezultata mjerenja sa postaja za PKZ u koje su u neposrednoj blizini ili na razumnoj udaljenosti od akcidenta treba biti izuzetno oprezan i tražiti mišljenje stručnjaka za PKZ. Pri tumačenju ovih rezultata potrebno je voditi računa o gore navedenim činjenicama.

Ipak u nekim slučajevima i ovi podatci mogu biti od koristi pri inspekcijskom nadzoru a pogotovo naknadno kod sastavljanja zapisnika. Radi se o sljedećim slučajevima:

1. U slučaju kada nad postaju dođe zrak s vrlo razrijeđenim plinovima porijeklom od akcidenta instrumenti mogu izmjeriti prekomjerno onečišćenje (najčešće PM10 ili SO₂ u slučaju požara)
2. U slučaju kada dođe do manjeg akcidenata postrojenja sa ispuštanjem baš onih plinova koji se mjere na postaji za PKZ
3. U slučaju kada se može dokazati da su uređaji na postaji za PKZ bili u alarmu zbog prekoračenja maksimuma mjernog raspona

B. Provedba inspekcijskog nadzora - kod akcidenata

1	<p>Sa portala HAOPA u excel tablice skinuti sve mjerne podatke s postaja koje su mogle biti pod utjecajem akcidenta. Podatci sa postaja koje su zabilježile prekomjerno onečišćenje mogu služiti za mapiranje širenja onečišćenja prouzrokovanog akcidentom zbog kasnijeg uzorkovanja biološkog materijala i procjene utjecaja akcidenta za zdravlje ljudi. Od laboratorija koji su radili mjerenja na odabranim postajama zatražiti hitnu validaciju podataka neposredno prije i poslije akcidenta.</p> <p>Ovi rezultati kada prođu proces validacije od strane laboratorija mogu biti korišteni kao dokazni materijal u mogućem prekršajnom ili kaznenom postupku. Podatci trebaju biti prilog Zapisnika sa nadzora.</p>
2	<p>Sa portala HAOPA u excel tablice skinuti sve mjerne podatke sa postaja koje su mogle biti pod utjecajem akcidenta u postrojenju. Podatci sa postaja koje su zabilježile prekomjerno onečišćenje onim onečišćujućim tvarima koja su potencijalno mogla biti ispuštena u akcidentu (H₂S, NH₃ i sl.) Od laboratorija koji su radili mjerenja na odabranim postajama zatražiti hitnu validaciju podataka neposredno prije i poslije akcidenta sa naznakom koje satne vrijednosti su bile u alarmu zbog prekoračenja maksimuma mjernog područja.</p> <p>Ovi podatci mogu se koristiti u iste svrhe kao i oni iz koraka B1.</p>

3	<p>U suradnji sa HAOP-om definirati sve postaje i laboratorije koji na njima mjere koje su mogle biti pod utjecaje akcidenta a koje su u vrijeme istog prestale slati podatke ili slale podatke zbog alarm statusa.</p> <p>Od laboratorija koji su radili mjerenja na odabranim postajama zatražiti hitnu validaciju podataka neposredno prije i poslije akcidenta sa naznakom koje satne vrijednosti su bile u alarmu zbog prekoračenja maksimuma mjernog područja.</p> <p>Ovi podatci mogu se koristiti u iste svrhe kao i oni iz koraka B1.</p>
----------	---

C. Postupanje po provedenom inspekcijskom nadzoru – kod akcidenata

1.	<p>Inspektor u suradnji sa stručnjacima za PKZ će ako je moguće iz podataka opisanih u postupcima B1 do B3 donijeti zaključke sa nadzora u slučaju akcidenta te iste podatke unijeti kao prilog Zapisnika.</p>
2.	<p>Ukoliko se u daljnjoj istrazi dokaže da je akcident uzrokovan od strane neke fizičke ili pravne osobe kao posljedica nepoštivanja propisa ovaj zapisnik može biti upotrijebljen od strane MZOE za pokretanje ili podupiranje prekršajne ili kaznene prijave državnom odvjetništvu.</p>

U NASTAVKU JE OPISANO NEKOLIKO PRIMJERA INSPEKCIJSKOG NADZORA U SLUČAJU AKCIDENATA IZ INSPEKCIJSKE PRAKSE.

GAŠENJE BAKLJE NA RAFINERIJSKOM POSTROJENJU

U veljači 2010. godine Područnoj jedinici IZO iz jedne rafinerije je u 9 sati javljeno da je došlo do gašenja baklje na KP-4 postrojenju te da je rafinerija odmah krenula u dijagnostiku i popravak kvara. IZO je također obaviještena da je plinove koji inače izgaraju na baklji rafinerija odmah prebacila na peći i obavijestila županiju, grad i ŽC 112. U gradu u kojem se nalazi rafinerija postojale su u tom trenutku 3 AMP za PKZ koje su sve mjerile i onečišćujuće tvari koje su se zbog ovakvog akcidenta mogle naći u zraku u povišenim koncentracijama (H₂S i SO₂ i benzen). Inspektor je od laboratorija koji je obavljao mjerenja kvalitete zraka na tim postajama dobio informaciju da postaja najbliže rafineriji ne radi ispravno dok su druge dvije postaje radile ispravno. Rafinerija je radi provjere poslala čovjeka u okolicu rafinerije koji je inspektoru potvrdio da se na tom području ne osjećaju neugodni mirisi. ŽC 112 je u 9:13 javio inspektoru da su iz centra grada dobili jednu dojavu pojave neugodnog mirisa. Inspektor je u nadzoru na ovoj lokaciji potvrdio postojanje neugodnih mirisa organoleptičkom metodom kao i rezultatima mjerenja H₂S-a sa postaje koja se nalazi u centru grada. Inspektor je zatražio validaciju mjernih podataka i u nadzoru na postajama zatražio provjeru ispravnosti mjernih uređaja.

Istog dana u 13:10 inspektor je od strane rafinerije izvješten da je otklonjen kvar na baklji. Iz validiranih rezultata mjerenja na dvije postaje koje su radile ispravno i organoleptičkog pregleda inspektor je utvrdio da su se neugodni mirisi pojavili samo u centru grada. Ovo je uneseno u zapisnik kojem su priloženi i validirani mjerni podaci. Rafineriji je naređeno otklanjanje uzroka kvara postrojenja te očitovanje IZO o utvrđenim činjenicama i poduzetim mjerama.

POJAVA VELIKOG OBLAKA PRAŠINE NA ŠIREM PODRUČJU INDUSTRIJSKOG POSTROJENJA

Dana 1. 2. 2012. godine u 12:45 Područna jedinica IZO zaprimila je prijavu iz DUSUZ-a da je došlo do brojnih pritužbi građana općini zbog velikog žutog oblaka prašine koji se pojavio u široj okolini industrijskog postrojenja. Zbog slične pojave zaprimljena je i telefonska prijava u IZO. U 13:45 nadležni upravni odjel županije zatražio je od IZO hitan nadzor sukladno ovlastima. Po zaprimanju prijava inspektor zaštite okoliša je obavio očevid u širem okolišu postrojenja i ustvrdio postojanje oblaka prašine crveno žute boje ali nije mogao utvrditi točan izvor istoga. Cijela dolina je fotografirana sa obližnjeg vidikovca. U komunikaciji s glavnom inspektoricom zaštite okoliša inspektor dobiva nalog za inspekcijski nadzor postrojenja.

Tijekom nadzora u kojem su provjereni i rezultati sustava za kontinuirano mjerenje emisija nisu utvrđena prekoračenja graničnih vrijednosti emisija (GVE) i nije utvrđeno da je postrojenje izvor oblaka prašine. Za vrijeme trajanja nadzora inspektor je dobio telefonsku dojavu kako su izvor prašine obrađena polja sa kojih je vjetar (bura) podizao čestice tla. U očevidu je inspektor potvrdio dobivenu informaciju. Rezultati mjerenja sa sustava za kontinuirano praćenje emisija priloženi su u zapisniku sa nadzora.

PRITUŽBE GRAĐANA NA ŠIRENJE NADRAŽUJUĆEG DIMA I NEUGODNIH MIRISA IZ INDUSTRIJSKOG POSTROJENJA

Dana 21.10.2010. godine u periodu od 6 do 12 sati u Područnu jedinicu IZO zaprimljene su 23 prijave i pritužbe građana iz naselja u blizini industrijskog postrojenja zbog širenje neugodnih mirisa i nadražujućeg plavičasto – crvenkastog dima iz postrojenja u okolnu dolinu. Inspektor je inspekcijskim nadzorom u tvornici utvrdio da sustav za kontinuirano praćenje emisija nije zabilježio prekoračenja GVE u od početka dana do trenutka nadzora. Inspektor je također, za isti period, obavio uvid u dostupne izvorne podatke satnih koncentracija sa mreže za PKZ postrojenja koja se nalazi u okolici. Uvidom u podatke utvrdio je da nema prekoračenja graničnih vrijednosti za satno vrijeme usrednjavanja, ali da u periodu između 10 i 12 sati nedostaju podaci ili su satne koncentracije lebdećih čestica PM10 na obje mjerne postaje bile neuobičajeno visoke. Od laboratorija koji je obavljao mjerenja na tim automatskim postajama, inspektor je tražio očitovanje o koncentracijama lebdećih čestica, te dobio pismeni odgovor da su u tom periodu nad instrumentima provođeni servisi instrumenata za praćenje kvalitete zraka na postajama koji su uzrokovali nedostatak podataka kao i povišene koncentracije neposredno nakon završetka servisa. Vrijednosti dobivene neposredno nakon završetka servisa u validaciji podataka proglašene su ne-validnima. Prijaviteljima je poslano izvješće o obavljenom inspekcijskom nadzoru u kojem su u zaključku izvješteni kako je utvrđeno da nije došlo do ispuštanja onečišćujućih tvari u zrak iznad graničnih vrijednosti. U izvješću je također zaključeno da je do pritužbi došlo zbog specifičnih meteoroloških uvjeta i topografije terena.

Zapisniku sa ovog nadzora dodani su i podaci mjerenja kvalitete zraka sa mreže za PKZ postrojenja u periodu od 1 do 12 sati toga dana kao i rezultati mjerenja sa sustava za kontinuirano praćenje emisija.

2.2. SUDJELOVANJE NADZIRANIH OSOBA U INSPEKCIJSKOM NADZORU NA PODRUČJU PRAĆENJA KVALITETE ZRAKA

Ovaj dio priručnika namijenjen je pojedinim nadziranim osobama i ima svrhu olakšavanja pripreme nadziranih osoba za inspekcijski nadzor. U bijelim tablicama definira se predmet nadzora, interna oznaka nadzora te daje informacija o propisima i drugim dokumentima relevantnim za danu nadziranu pravnu ili fizičku osobu. Plave tablice daju informacije na koji način se nadzirana osoba treba pripremiti za nadzor te koje dokumente i druge dokaze pripremiti kako bi spremni ga dočekali.

2.2.1 SUDJELOVANJE ONEČIŠĆIVAČA U INSPEKCIJSKOM NADZORU

OZNAKA	NADZIRANA OSOBA
PKZ- ONE-002	Inspekcijski nadzor onečišćivača

Onečišćivači u Republici Hrvatskoj osim propisanih mjerenja emisija iz stacionarnih izvora mogu temeljem dokumenata zaštite okoliša koje su ishodili ili dokumenata zaštite okoliša jedinica lokalne i regionalne samouprave imati i obavezu praćenja kvalitete zraka. U takvom slučaju onečišćivač je dužan osigurati praćenje kvalitete zraka sukladno propisima RH.

Predmet nadzora	INSPEKCIJSKI NADZOR ONEČIŠĆIVAČA
Oznaka nadzora	PKZ-ONE-002
Zakonska osnova	Zakon o zaštiti zraka
Propisi	Pravilnik o praćenju kvalitete zraka Uredba o razinama onečišćujućih tvari u zraku
Ostali dokumenti	Rješenje o procjeni utjecaja na okoliš Rješenje o prihvatljivosti zahvata za okoliš Rješenje o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša Rješenje o okolišnoj dozvoli godišnja izvješće o praćenju kvalitete zraka u mreži onečišćivača

SUDJELOVANJE ONEČIŠĆIVAČA U INSPEKCIJSKOM NADZORU

Priprema dokumentacije za inspekcijski nadzor - postupci

1.

Kako bi se inspektoru osigurale informacije o zakonskoj osnovi zbog koje je onečišćivač dužan provoditi PKZ kao i informacije o propisanom mjernom programu i terminskom rasporedu mjerenja onečišćivač treba za nadzor pripremiti sljedeće dokumente:

rješenje o prihvatljivosti zahvata za okoliš ili

rješenje o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša odnosno okolišnu dozvolu (či

	32. ZOZZ), akcijski plan (čl. 46. ZOZZ) u kojem isti ima obavezu ispunjavanja propisanih mjera ili odluku o provođenju mjerenja posebne namjene (čl. 33. ZOZZ).
2.	Pripremiti sva godišnja izvješća o PKZ koja su odgovorni provoditi.
3.	Pripremiti dokaze da su za mjerenja koja su dužni osigurati angažirali ispitni laboratorij sa valjanom dozvolom koja pokriva cjelokupni mjerni opseg. (ovo može biti ugovor ili neki drugi dokument koji dokazuje angažman ispitnog laboratorija i njegovu dozvolu za ispitni laboratorij).
4.	Pripremiti dokaze da su osigurali kontinuirani prijenos podataka za onečišćujuće tvari čija se koncentracija u zraku utvrđuje mjernim instrumentima za automatsko mjerenje računalnom mrežom u informacijski sustav kvalitete zraka koji vodi HAOP (čl. 21. POPKZ) http://iszz.azo.hr/iskzl/
5.	Pripremiti dokaze da su validirane podatke o praćenju kvalitete zraka i izvješće o razinama onečišćenosti i ocjeni kvalitete zraka dostavili nadležnom upravnom tijelu županije, Grada Zagreba i grada do 31. ožujka tekuće godine za proteklu kalendarsku godinu (čl. 32. ZOZZ).

2.2.2 SUDJELOVANJE ISPITNOG LABORATORIJA U INSPEKCIJSKOM NADZORU

OZNAKA	NADZIRANA OSOBA
PKZ-LAB	Inspekcijski nadzor ispitnih laboratorija

Ispitni laboratoriji za PKZ u RH obavljaju mjerenja u lokalnim mrežama za PKZ. Za obavljanje ove djelatnosti moraju ishoditi dozvolu Ministarstva za obavljanje djelatnosti PKZ. Nakon ishođenja dozvole ispitni laboratoriji moraju svoju djelatnost obavljati u skladu s propisima RH.

Predmet nadzora	INSPEKCIJSKI NADZOR ISPITNIH LABORATORIJA
Oznaka nadzora	PKZ-LAB
Zakonska osnova	Zakon o zaštiti zraka,
Propisi	Pravilnik o praćenju kvalitete zraka
Ostali dokumenti	dokumentacija iz čl. 55. i 56. ZOZZ (dozvola)

SUDJELOVANJE ISPITNOG LABORATORIJA ZA PKZ U INSPEKCIJSKOM NADZORU	
Priprema dokumentacije za inspekcijski nadzor - postupci	
1.	Ispitni laboratorij pod nadzorom treba pripremiti: i svoje najrecentnije rješenje o izdavanju dozvole za obavljanje djelatnost praćenja kvalitete zraka (dozvola) koje je izdalo MZOE, metapodatke sa svih mjernih mjesta na kojima trenutno obavlja djelatnost
2.	Pripremiti dokaze o ispunjavanju uvjeta za dobivanje dozvole iz članka 55. ZOZZ za ispitni laboratorij koji vrijede u trenutku obavljanja nadzora
3.	Pripremiti popis mjerne opreme s kojom provodi mjerenja kvalitete zraka uključujući proizvođača, tip i model, godinu proizvodnje te broj certifikata o prihvaćenom ispitivanju opreme (tipsko odobrenje) iz članka 15. POPKAZ.

	<p>Tipska odobrenja mogu se naći na poveznici https://www.dzm.hr/zakonsko_mjeriteljstvo/izvjesca_o_iscpitivanju_opreme_za_pra_cenje_kvalitete_zraka</p>
4.	<p>Dokaze o mjernoj sljedivosti za sve instrumente s kojima je radio mjerenja unatrag 5 godina.</p>
5.	<p>Pripremiti sva godišnja izvješća o PKZ koja je izradio.</p>
6.	<p>Pripremiti dokaze da su osigurali kontinuirani prijenos podataka za onečišćujuće tvari čija se koncentracija u zraku utvrđuje mjernim instrumentima za automatsko mjerenje računalnom mrežom u informacijski sustav kvalitete zraka koji vodi HAOP (čl. 21. POPKZ) http://iszz.azo.hr/iskzl/</p>
7.	<p>Pripremiti dokaze da su validirane podatke o praćenju kvalitete zraka i izvješće o razinama onečišćenosti i ocjeni kvalitete zraka dostavili nadležnom upravnom tijelu županije, Grada Zagreba i grada do 31. ožujka tekuće godine za proteklu kalendarsku godinu (čl. 32. ZOZZ).</p>

2.2.3 SUDJELOVANJE REFERENTNOG LABORATORIJA U INSPEKCIJSKOM NADZORU

OZNAKA	NADZIRANA OSOBA
PKZ-REF	Inspekcijski nadzor referentnih laboratorija

Predmet nadzora	INSPEKCIJSKI NADZOR REFERENTNIH LABORATORIJA
Oznaka nadzora	PKZ-REF
Zakonska osnova	Zakon o zaštiti zraka
Propisi	Pravilnik o praćenju kvalitete zraka Uredba o razinama onečišćujućih tvari u zraku
Ostali dokumenti	dokumentacija iz čl. 55., 56. i 61 ZOZZ (dozvola)

SUDJELOVANJE REFERENTNOG LABORATORIJA U INSPEKCIJSKOM NADZORU

Priprema dokumentacije za inspekcijski nadzor - postupci

1.	Referentni laboratorij treba za inspekcijski nadzor pripremiti: svoje rješenje o izdavanju dozvole za obavljanje djelatnosti osiguravanja kvalitete mjerenja i podataka kvalitete zraka (dozvola) koje izdaje MZOE, metapodatke sa svih mjernih mjesta na kojima trenutno obavlja djelatnost,
2.	Pripremiti dokaze o ispunjavanju uvjeta za dobivanje dozvole iz članaka 55. i 61. ZOZZ za referentni laboratorij koji vrijede u trenutku obavljanja nadzora
3.	Pripremiti popis mjerne opreme s kojom provodi mjerenja kvalitete zraka uključujući proizvođača, tip i model, godinu proizvodnje te broj certifikata o prihvaćenom ispitivanju opreme (tipsko odobrenje) iz članka 15. POPKAZ. Tipska odobrenja mogu se naći na poveznici https://www.dzm.hr/zakonsko_mjeriteljstvo/izvjesca_o_ispitivanju_opreme_za_praćenje_kvalitete_zraka
4.	Dokaze o mjernoj sljedivosti za sve instrumente s kojima je radio mjerenja unatrag 5 godina.
5.	Pripremiti sva godišnjih izvješća o praćenju kvalitete zraka u državnoj mreži za PKZ koja je izradio, sva izvješća o provođenju ispitivanja sposobnosti koja je proveo.
6.	Pripremiti dokaze da su osigurali kontinuirani prijenos podataka za onečišćujuće tvari čija se koncentracija u zraku utvrđuje mjernim instrumentima za automatsko

	mjerenje računalnom mrežom u informacijski sustav kvalitete zraka koji vodi HAOP (čl. 21. POPKZ) http://iszz.azo.hr/iskz
7.	Pripremiti dokaze da su validirane podatke o praćenju kvalitete zraka i izvješće o razinama onečišćenosti i ocjeni kvalitete zraka dostavili u MZOE i HAOP do 30. travnja tekuće godine za proteklu kalendarsku godinu (čl. 28. ZOZZ).

2.2.4 SUDJELOVANJE JEDINICE LOKALNE SAMOUPRAVE U INSPEKCIJSKOM NADZORU

OZNAKA	NADZIRANA OSOBA
PKZ-JLS	Inspekcijski nadzor jedinica lokalne (i regionalne) samouprave

Jedinice lokalne i regionalne samouprave i Grad Zagreb imaju niz obaveza po pitanju zaštite zraka. Uspostavljaju i financiraju lokalne mreže za praćenje kvalitete na svom području i dužni su donijeti niz dokumenata sa područja zaštite zraka.

Predmet nadzora	INSPEKCIJSKI NADZOR JEDINICA LOKALNE (I REGIONALNE) SAMOUPRAVE
Oznaka nadzora	PKZ-JLS
Zakonska osnova	Zakon o zaštiti zraka Uredba o razinama onečišćujućih tvari u zraku Pravilnik o uzajamnoj razmjeni informacija i izvješćivanju o kvaliteti zraka i obvezama za provedbu Odluke Komisije 2011/850/EU
Propisi	Pravilnik o praćenju kvalitete zraka Uredba o razinama onečišćujućih tvari u zraku Pravilnik o uzajamnoj razmjeni informacija i izvješćivanju o kvaliteti zraka i obvezama za provedbu Odluke Komisije 2011/850/EU
Ostali dokumenti	Program zaštite zraka, ozonskog sloja, ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjenama Izvješće o provedbi programa zaštite zraka, ozonskog sloja, ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjenama Godišnja izvješća o praćenju kvalitete zraka Akcijski plan za poboljšanje kvalitete zraka i/ili kratkoročni akcijski plan Informacije/izvješća o provedbi akcijskih planova za poboljšanje kvalitete zraka i/ili provedbi kratkoročnih akcijskih planova.

SUDJELOVANJE JEDINICE LOKALNE SAMOUPRAVE U INSPEKCIJSKOM NADZORU

Priprema dokumentacije za inspekcijski nadzor - postupci

1.	<p>Nadzirani odjel zadužen za okoliš županije, Grada Zagreba ili velikog grada treba pripremiti:</p> <p>program zaštite zraka, ozonskog sloja, ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjenama koji je sastavni dio programa zaštite okoliša za područje županije, odnosno Grada Zagreba i velikog grada, te treba biti objavljen u službenom glasilu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, ovisno o tome čije predstavničko tijelo ga je donijelo (čl. 12. ZOZZ).</p> <p>izvješće o provedbi programa jer upravno tijelo nadležno za zaštitu okoliša (u daljnjem tekstu: nadležno upravno tijelo) županije, Grada Zagreba i velikog grada izrađuje izvješće za razdoblje od četiri godine koje usvaja predstavničko tijelo županije, Grada Zagreba i velikog grada. (čl. 14. ZOZZ)</p>
2.	<p>Pripremiti sva godišnjih izvješća o praćenju kvalitete zraka sa njihovog područja ukoliko su uspostavljena po bilo kojem zakonskom osnovu (čl. 31., 32., 33 ZOZZ, čl. 22. POPKZ) i dokaze da su na vrijeme dostavljena u HAOP.</p>
3.	<p>Pripremiti dokaze da su donijeli odluku iz čl. 33 ZOZZ ukoliko je za to postojala zakonska osnova</p>
4.	<p>Pripremiti dokaze da su za mjerenja koja su dužni osigurati angažirali ispitni laboratorij sa valjanom dozvolom koja pokriva cjelokupni mjerni opseg. (ovo može biti ugovor ili neki drugi dokument koji dokazuje angažman ispitnog laboratorija i njegovu dozvolu za ispitni laboratorij).</p>
5.	

	<p>Pripremiti dokaze da su osigurali kontinuirani prijenos podataka za onečišćujuće tvari čija se koncentracija u zraku utvrđuje mjernim instrumentima za automatsko mjerenje računalnom mrežom u informacijski sustav kvalitete zraka koji vodi HAOP (čl. 21. POPKZ) http://iszz.azo.hr/iskzl/</p>
6.	<p>Pripremiti akcijski plan za poboljšanje kvalitete zraka i/ili kratkoročni akcijski plan ako je trebao biti izrađen (čl. 37., 46. i 47. ZOZZ). Pripremiti dokaze da su informacije o akcijskim planovima dostavljene u HAOP (čl. 9. i čl. 10. POURI).</p>
7.	<p>Pripremiti dokaze da su osigurali informiranje javnosti o kvaliteti zraka, provedbi akcijskih planova za poboljšanje kvalitete zraka, provedbi kratkoročnih akcijskih planova i godišnjim izvješćima o PKZ (čl. 34. i 49. ZOZZ).</p>
8.	<p>Pripremiti dokaze da je u slučaju prekoračenja praga upozorenja za SO₂ i NO₂ te praga obavješćivanja ili praga upozorenja za prizemni ozon, izvršno tijelo jedinice lokalne samouprave na čijem je području došlo do prekoračenja osiguralo primjenu posebnih mjera zaštite zdravlja ljudi i način njihove provedbe, te informiranje javnosti putem priopćenja svim medijima koji pokrivaju područje te jedinice lokalne samouprave (čl. 26 ZOZZ) (čl. 8. do 12. UOROTUZ).</p>

Prilog 1

Tablica 1. Realni rokovi za otklanjanje uočenih nedostataka i nepravilnosti. *Tablica daje iskustvene prijedloge Ugovaratelja kojom brzinom se neke neusklađenosti mogu riješiti te nisu sadržani u odredbama propisa iz područja zaštite zraka*

Br.	Opis nepravilnosti	Realni rok za otklanjanje
B1	onečišćivač nije osigurao opremu za PKZ	8-12 mjeseci
B1	onečišćivač nije osigurao opremu za PKZ ali je u fazi nabave	ovisno o fazi u kojoj se nalazi nabava ako je nabava na samom početku 8-12 mjeseci ako je nabava pri kraju roka isporuke 30 dana
B1	onečišćivač je osigurao opremu za PKZ ali ne i ispitni laboratorij	30 dana ukoliko je takav laboratorij raspoloživ
B1	onečišćivač nije osigurao opremu za PKZ ali traži ispitni laboratorij koji će mjerenja obaviti sa vlastitom opremom	30 dana ukoliko je takav laboratorij postoji i na raspolaganju je što je rijetko slučaj
B2/3	onečišćivač nije osigurao ispitni laboratorij sa dozvolom ili dozvolom za sve onečišćujuće tvari ali posjeduje svoju opremu	30 dana
B4/B5	oprema koja je korištena za mjerenja u godini iz koje je izvješće nije sljediva	nepravilnost se ne može otkloniti – mjerenja obavljena takvom opremom nisu valjana
B4/B5	oprema koja se trenutno koristi za mjerenja nije sljediva	15-30 dana ovisno o tehničkom statusu opreme
B6	nije osiguran kontinuirani prijenos podataka u informacijski sustav kvalitete zraka koji vodi HAOP	15 dana ukoliko je informatička oprema odgovarajuća
B7	godišnje izvješće o PKZ nije napisano sukladno regulativi	1-5 dana
B8	godišnje izvješće o PKZ nije poslano sukladno regulativi	5 dana je dovoljno da se napiše izvješće ukoliko se ne radi o jako velikoj mreži

Tablica 2. Primjer tablice za provjeru pokrivenost mjernog opsega dozvolom i jesu li se za to mjesto već izdavala godišnja izvješća.

Kod postaje	Mjerni opseg	Nisu pokriveni dozvolom	Izdano god. izvješće
ZA0105	CO, SO ₂ , B, H ₂ S PM _{10(aut)}	B, PM _{10(aut)}	DA za 2015. i 2016.
ZA0106	CO, SO ₂ , NO _x , H ₂ S PM _{10(aut)}	PM _{10(aut)}	NE
ZA0107	CO, SO ₂ , NO _x , H ₂ S NH ₃	PM _{10(aut)}	DA za 2012 do 2016.

Tablica 3. Obaveze, izrada i razmjena dokumenata i informacija svih ciljnih skupina

OBAVEZA / ULOGA	MZOE	HAOP	JRS/Grad Zagreb i veliki gradovi	JLS	Ispitni laboratoriji	Referentni laboratoriji	Onečišivači
Opća/glavna uloga	Nadležno tijelo za provedbu akata EU, Izrađuje zakon, donosi podzakonske akte, provodi stručni nadzor nad radom državne mreže, Inspekcijski nadzor (Uprava za inspekcijske poslove)	Vodi Informacijski sustav zaštite zraka, razmjena informacija i izvješćivanje o kvaliteti zraka	Donosi odluku o provedbi PKZ, uspostavlja postaje za PKZ, određuje mjerna mjesta i program mjerenja, izvještava HAOP	Donosi odluku o provedbi PKZ, uspostavlja postaje za PKZ, određuje mjerna mjesta i program mjerenja, izvještava HAOP	Praćenje kvalitete zraka (mjerenja), izvještaje o praćenju kvalitete zraka	Osigurava kvalitetu mjerenja i podataka kvalitete zraka na području Republike Hrvatske, Praćenje kvalitete zraka (mjerenja), izvještaje o praćenju kvalitete zraka	Osigurava praćenje kvalitete zraka prema rješenju o prihvatljivosti zahvata za okoliš ili rješenju o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša odnosno okolišnom dozvolom, Provodi i financira mjere (za koje je nositelj provedbe) za smanjivanje onečišćenja zraka
Izvješće o praćenju kvalitete zraka		Izrađuje Godišnje izvješće o praćenju kvalitete zraka na području RH do 30.9. tekuće godine za proteklu kalendarsku godinu	Dostavlja Izvješće u HAOP do 30.4. tekuće godine za proteklu kalendarsku godinu)		Izrađuje izvješće o praćenju kvalitete zraka (dostavlja u JLS/JRS do 31.3. tekuće godine za proteklu kalendarsku godinu)	Izrađuje izvješće o praćenju kvalitete zraka sa postaja DM (dostavlja u MZOE i HAOP do 30.4. tekuće godine za proteklu kalendarsku godinu)	
Plan zaštite zraka	Izrađuje Plan zaštite zraka svakih pet godina, objavljuje (izrađuje ovlaštenik)						Provodi i financira mjere (za koje je nositelj provedbe) za smanjivanje onečišćenja zraka
Izvješće o stanju kvalitete zraka (četverogodišnje)	Nositelj izrade izvješća/podnosi vladi svake četiri godine	Izrađuje četverogodišnje izvješće o stanju kvalitete zraka	Izvještava o provođenju mjera za smanjivanje onečišćenja zraka	Izvještava o provođenju mjera za smanjivanje onečišćenja zraka			Izvještava o provođenju mjera za smanjivanje onečišćenja zraka
Program zaštite zraka koordiniran s Planom			Donosi, objavljuje (izrađuje ovlaštenik)				Provodi i financira mjere (za koje je nositelj provedbe) za smanjivanje onečišćenja zraka

Izvešće o provedbi programa		Objavljuje	Izrađuje izvješće za razdoblje od četiri godine sukladno Izvješću o stanju kvalitete zraka koje se izrađuje za potrebe praćenja ostvarenja ciljeva Plana (izrađuje ovlaštenik)				Izveštava o provođenju mjera za smanjivanje onečišćenja zraka
Akcijski planovi, kratkoročni akcijski planovi	Za prekoračenja iz članka 19. stavka 5. ZOZZ mišljenje prije donošenja plana	Objavljuje, za prekoračenja iz članka 19. stavka 5. ZOZZ mišljenje prije donošenja plana		Osigurava izradu i donosi akcijski plan u roku od 18 mj. od kraja one godine u kojoj je utvrđeno prekoračenje. Izvešća o provođenju akcijskih planova (izrađuje ovlaštenik)			Pro vodi i financira mjere (za koje je nositelj provedbe) za smanjivanje onečišćenja zraka, izvještava o provođenju tih mjera
Okolišne dozvole, rješenje o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša, rješenje o prihvatljivosti zahvata za okoliš	Usuglašava, odobrava i izdaje		Sudjeluju kroz javne rasprave	Sudjeluju kroz javne rasprave			Izrađuje i podnosi zahtjev za izdavanje dozvole i rješenja
Izdavanje dozvola ispitnim i referentnim laboratorijima	Ocjenjuje zahtjeve, izdaje i objavljuje dozvole				Podnosi zahtjev za izdavanje dozvole	Podnosi zahtjev za izdavanje dozvole osigurava i provjerava mjernu sljedivost ispitnih laboratorija jedanput godišnje	

3. KONTROLA PROVEDBE PROPISA U SUSTAVU TRGOVANJA EMISIJSKIM JEDINICAMA STAKLENIČKIH PLINOVA

Nadzor provedbe propisa kojima se definira sustav trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova (ETS) u Republici Hrvatskoj obavlja se za sljedeće propise:

- Zakon o zaštiti zraka (Narodne novine, br. 130/11, 47/14, 61/17)
- Uredbu o načinu trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova (Narodne novine, br. 69/12, 154/14)
- Pravilnik o načinu besplatne dodjele emisijskih jedinica postrojenjima i o praćenju, izvješćivanju i verifikaciji izvješća o emisijama stakleničkih plinova iz postrojenja i zrakoplova u razdoblju koje započinje 1. siječnja 2013. godine (Narodne novine, br. 70/15).

Od propisa Europske unije izravno primjenjivih u Republici Hrvatskoj ključne su dvije uredbe, čije je provođenje također pod nadzorom inspekcije zaštite okoliša, a to su:

- Uredba Komisije (EU) br. 601/2012 o praćenju i izvješćivanju o emisijama stakleničkih plinova i
- Uredba Komisije (EU) br. 600/2012 o verifikaciji izvješća o emisijama stakleničkih plinova i izvješća o tonskim kilometrima te o akreditaciji verifikatora.

Pravne osobe koje se nadziru u ETS-u su:

- obveznici ETS-a – operateri postrojenja i operatori zrakoplova te
- pravne osobe verifikacijska tijela akreditirana za ETS (verifikatori).

Zbog jednostavnijeg izričaja i preglednosti, u tekstu se koriste sljedeće kratice / skraćeni nazivi institucija:

NAZIV	KRATICA / SKRAĆENI NAZIV
Sustav trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova	ETS
Hrvatska agencija za okoliš i prirodu	Agencija
Ministarstvo zaštite okoliša i energetike, Uprava za klimatske aktivnosti, održivi razvoj, zaštitu zraka, tla i mora	Ministarstvo
Ministarstvo zaštite okoliša i energetike, Uprava za inspekcijske poslove	Inspekcija
Pravne osobe verifikacijska tijela akreditirana za ETS	Verifikatori

3.1. OPERATERI POSTROJENJA I OPERATERI ZRAKOPLOVA

Pri nadzoru operatera postrojenja i operatora zrakoplova inspektor zaštite okoliša provjerava postupa li operater postrojenja i operator zrakoplova u skladu s relevantnim propisima. Iako se inspeksijski nadzor provodi u sustavu koji u sebi već ima ugrađene mehanizme kontrole – od interne kontrole operatera, preko provjere verifikacijskog tijela do provjere Agencije, u nadzoru se ne ponavlja posao koji su već izvršili verifikatori, nego je nadzor suplementaran kontroli verifikatora.

Obveze operatera postrojenja / operatora zrakoplova za koje je razrađen postupak kontrole navedene su u nastavku poglavlja. Ukupno je 10 različitih obveza operatera postrojenja / operatora zrakoplova:

OZNAKA	OBVEZE OPERATERA POSTROJENJA / OPERATORA ZRAKOPLOVA
ETS-OP-001	Obavljanje djelatnosti kojom se ispuštaju staklenički plinovi bez dozvole za emisije stakleničkih plinova
ETS-OP-002	Obavješćavanje Ministarstva o planiranim promjenama tehničko-tehnoloških karakteristika postrojenja
ETS-OP-003	Obavješćavanje Ministarstva o planiranoj promjeni pravne osobe operatera postrojenja
ETS-OP-004	Obavješćavanje Ministarstva o planiranoj izmjeni plana praćenja emisija stakleničkih plinova iz postrojenja
ETS-OP-005	Obavješćavanje Ministarstva o planiranom datumu prestanka obavljanja djelatnosti u postrojenju uslijed kojih dolazi do emisije stakleničkih plinova
ETS-OP-006	Provedba praćenja emisija stakleničkih plinova i dostavljanje verificiranog izvješća Agenciji u propisanom roku
ETS-OP-007	Obavješćavanje Ministarstva o djelomičnom prestanku s radom
ETS-OP-008	Ishođenje odobrenja Ministarstva na plan praćenja i izvješćivanja o emisijama stakleničkih plinova iz zrakoplova
ETS-OP-009	Otvaranje računa u Registru Unije
ETS-OP-010	Predaja emisijskih jedinica u Registar Unije

Svakoj obvezi operatera postrojenja / operatora zrakoplova pridijeljena je oznaka radi jednostavnijeg referenciranja.

U nastavku poglavlja, za svaku obvezu operatera postrojenja / operatora zrakoplova prikazana je zakonska osnova vezana za postupanje operatera postrojenja / operatora zrakoplova i postupanje inspekcije, nadzirana osoba te postupak kontrole provedbe propisa po fazama: priprema inspeksijskog nadzora, provedba inspeksijskog nadzora i postupanje po provedenom inspeksijskom nadzoru.

OBAVLJANJE DJELATNOSTI KOJOM SE ISPUŠTAJU STAKLENIČKI PLINOVI BEZ DOZVOLE ZA EMISIJE STAKLENIČKIH PLINOVA

Operater postrojenja koji obavlja djelatnost kojom se ispuštaju staklenički plinovi dužan je ishoditi dozvolu za emisije stakleničkih plinova. Obavljanje djelatnosti uključuje i pokusni rad prema zakonu kojim se uređuje gradnja.

Djelatnosti i stakleničkih plinovi propisani su Uredbom o načinu trgovanja emisijskim jedinicama (Narodne novine, br. 69/12, 154/14).

Obveza	Obavljanje djelatnosti kojom se ispuštaju staklenički plinovi bez dozvole za emisije stakleničkih plinova
Oznaka	ETS-OP-001
Zakonska osnova	Zakon o zaštiti zraka: - članak 82., stavak 1. - članak 138., stavak 5. i 6. - članak 146., stavak 1., podstavak 19. i članak 146., stavak 2.
Nadzirana osoba	operater postrojenja

POSTUPAK KONTROLE PROVEDBE PROPISA PO FAZAMA

A. Priprema inspeksijskog nadzora

1.	Utvrđivanje: - djelatnost uslijed koje dolazi do emisije stakleničkih plinova - sukladno Prilogu I. Uredbe o načinu trgovanja emisijskim jedinicama (Narodne novine, br. 69/12, 154/14) - staklenički plinovi za koje se utvrđuje obveza ishođenja dozvole za emisiju - sukladno Prilogu I. Uredbe o načinu trgovanja emisijskim jedinicama (Narodne novine, br. 69/12, 154/14)
2.	Prikupljanje informacija: - dozvola za emisije stakleničkih plinova - <i>izdaje Ministarstvo, dostavlja operateru postrojenja, Agenciji i Inspekciji</i> - izmjene dozvole za emisije stakleničkih plinova - <i>izdaje Ministarstvo, dostavlja operateru postrojenja, Agenciji i Inspekciji</i> - rješenje o ukidanju dozvole za emisije stakleničkih plinova - <i>izdaje Ministarstvo, dostavlja operateru postrojenja, Agenciji i Inspekciji</i> - odobren plan praćenja - <i>sastavni dio dozvole; stručno mišljenje daje Agencija, odobrava Ministarstvo</i> - <i>nalazi se u Agenciji i kod operatera postrojenja</i> - izmjene plana praćenja, plan praćenja u procesu odobravanja - <i>stručno mišljenje daje Agencija, odobrava Ministarstvo</i> - <i>nalazi se u Agenciji i kod operatera postrojenja</i> - korespondencija između operatera postrojenja i Ministarstva - obavijesti, zahtjevi kojima se traži promjena dozvole za emisije, odobravanje

	plana praćenja, i dr.
B. Provedba inspekcijskog nadzora	
1.	<p>Utvrđivanje činjeničnog stanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - obavlja li postrojenje djelatnost uslijed koje dolazi do emisije stakleničkih plinova - ima li postrojenje važeću dozvolu za emisije stakleničkih plinova - koja je važeća verzija plana praćenja - koja je djelatnost postrojenja iz Priloga I - koji se staklenički plinovi emitiraju - koje su obveze operatera propisane dozvolom - je li postrojenju ukinuta dozvola
C. Radnje po provedenom inspekcijskom nadzoru (<i>follow-up</i>)	
1.	<p>Ako je u koraku B1 utvrđeno da postrojenje <u>nema</u> dozvolu za emisije ili mu je dozvola za emisije ukinuta, utvrđuje se da operater postrojenja nije postupio sukladno zakonskoj odredbi.</p> <p>Postupanje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rješenjem narediti zabranu obavljanja djelatnosti kojom se ispuštaju staklenički plinovi (članak 138., stavak 5., podstavak 1.) - optužni prijedlog (članak 146., stavak 1., podstavak 19. i članak 146., stavak 2.).
2.	<p>Ako je u koraku B1 utvrđeno da postrojenje <u>ima</u> dozvolu za emisije, ali <u>ne ispunjava uvjete</u> na osnovi kojih je dobilo dozvolu za emisije, utvrđuje se da operater postrojenja nije postupio sukladno zakonskoj odredbi.</p> <p>Postupanje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rješenjem narediti zabranu obavljanja djelatnosti kojom se ispuštaju staklenički plinovi do ispunjavanja uvjeta (članak 138., stavak 5., podstavak 2.) - ako operater postrojenja ne postupi po rješenju, predložiti Ministarstvu ukidanje dozvole za emisije (članak 138., stavak 6.) - optužni prijedlog (članak 146., stavak 1., podstavak 19. i članak 146., stavak 2.).

OBAVJEŠTAVANJE MINISTARSTVA O PLANIRANIM PROMJENAMA TEHNIČKO-TEHNOLOŠKIH KARAKTERISTIKA POSTROJENJA

Operater postrojenja dužan je obavijestiti Ministarstvo o planiranim promjenama tehničko-tehnoloških karakteristika postrojenja, uključujući promjenu vrste goriva, sirovine ili drugih tvari koje se koriste u postrojenju, povećanje ili smanjenje toplinske snage na ulazu, odnosno kapaciteta postrojenja bez odgađanja.

Obveza	Obavješćavanje Ministarstva o planiranim promjenama tehničko-tehnoloških karakteristika postrojenja
Oznaka	ETS-OP-002
Zakonska osnova	Zakon o zaštiti zraka: - članak 86., stavak 1. - članak 132., stavak 3. i 4. - članak 138., stavak 5. i 6. - članak 146., stavak 1., podstavak 20. i članak 146., stavak 2.
Nadzirana osoba	operater postrojenja

POSTUPAK KONTROLE PROVEDBE PROPISA PO FAZAMA

A. Priprema inspekcijskog nadzora

1.	Prikupljanje informacija: - odobren plan praćenja - <i>sastavni dio dozvole; stručno mišljenje daje Agencija, odobrava Ministarstvo</i> - <i>nalazi se u Agenciji i kod operatera postrojenja</i> - verzija plana praćenja upućenja na odobrenje - <i>stručno mišljenje daje Agencija, odobrava Ministarstvo</i> - <i>nalazi se u Agenciji i kod operatera postrojenja</i> - informacije o planiranim promjenama tehničko-tehnoloških karakteristika u postrojenju - sukladno Uredbi Komisije (EU) br. 601/2012, članak 15., stavak 3 - rješenje Ministarstva o izmjeni dozvole / odobravanju značajnih izmjena plana praćenja emisija stakleničkih plinova iz postrojenja - <i>izdaje / odobrava Ministarstvo, dostavlja operateru postrojenja, Agenciji i Inspekciji</i> - korespondencija između operatera postrojenja i Ministarstva - obavijest o planiranoj promjeni u postrojenju, zahtjevi
----	--

B. Provedba inspekcijskog nadzora

1.	Utvrđivanje činjeničnog stanja: - jesu li u postrojenju planirane tehničko-tehnološke promjene
2.	Utvrđivanje činjeničnog stanja: - je li operater postrojenja obavijestio Ministarstvo o planiranim promjenama bez odgađanja

3.	<p>Utvrđivanje činjeničnog stanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - jesu li promjene u postrojenju već provedene
C. Radnje po provedenom inspekcijskom nadzoru (<i>follow-up</i>)	
1.	<p>Ako je u koraku B2 utvrđeno da operater postrojenja <u>planira</u> tehničko-tehnološke promjene u postrojenju i o tome <u>nije obavijestio</u> Ministarstvo, utvrđuje se da operater postrojenja nije postupio sukladno zakonskoj odredbi.</p> <p>Postupanje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rješenjem narediti otklanjanje nedostataka i nepravilnosti u postupanju (članak 132., stavak 3.) - ako operater postrojenja ne izvrši rješenje kojim mu je naređena mjera otklanjanja nezakonitosti i nedostataka u postupanju, novčanom kaznom prisiliti na izvršenje rješenja (članak 132., stavak 4.) - optužni prijedlog (članak 146., stavak 1., podstavak 20. i članak 146., stavak 2.)
2.	<p>Ako je u koraku B3 utvrđeno da su u postrojenju <u>već provedene planirane promjene</u>, koje su dovele do emisije, a operater postrojenja o tome <u>nije obavijestio</u> Ministarstvo, utvrđuje se da operater postrojenja nije postupio sukladno zakonskoj odredbi.</p> <p>Postupanje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rješenjem narediti zabranu obavljanja djelatnosti kojom se ispuštaju staklenički plinovi do ispunjavanja uvjeta (članak 138., stavak 5., podstavak 2.) - ako operater postrojenja ne postupi po rješenju, predložiti ukidanje dozvole za emisije (članak 138., stavak 6.) - optužni prijedlog (članak 146., stavak 1., podstavak 20. i članak 146., stavak 2.).

OBAVJEŠTAVANJE MINISTARSTVA O PLANIRANOJ PROMJENI PRAVNE OSOBE OPERATERA POSTROJENJA

Operater postrojenja dužan je obavijestiti Ministarstvo o planiranoj promjeni pravne osobe operatera postrojenja bez odgađanja.

Obveza	Obavješćavanje Ministarstva o planiranoj promjeni pravne osobe operatera postrojenja
Oznaka	ETS-OP-003
Zakonska osnova	Zakon o zaštiti zraka: - članak 86., stavak 1. - članak 132., stavak 3. i 4. - članak 138., stavak 5. i 6. - članak 146., stavak 1., podstavak 21. i članak 146., stavak 2.
Nadzirana osoba	operater postrojenja

POSTUPAK KONTROLE PROVEDBE PROPISA PO FAZAMA

A. Priprema inspekcijskog nadzora

1.	Prikupljanje informacija: - odobren plan praćenja - <i>sastavni dio dozvole; stručno mišljenje daje Agencija, odobrava Ministarstvo</i> - <i>nalazi se u Agenciji i kod operatera postrojenja</i> - informacije o planiranoj promjeni pravne osobe operatera postrojenja - rješenje Ministarstva o utvrđivanju promjene pravne osobe operatera - <i>izdaje Ministarstvo, dostavlja operateru postrojenja, Agenciji i Inspekciji</i> - korespondencija između operatera postrojenja i Ministarstva - obavijest o planiranoj promjeni pravne osobe operatera postrojenja

B. Provedba inspekcijskog nadzora

1.	Utvrđivanje činjeničnog stanja: - je li planirana promjena pravne osobe operatera postrojenja
2.	Utvrđivanje činjeničnog stanja: - je li operater postrojenja obavijestio Ministarstvo o planiranoj promjeni pravne osobe operatera postrojenja bez odgađanja
3.	Utvrđivanje činjeničnog stanja: - jesu li promjene pravne osobe operatera postrojenja već provedene

C. Radnje po provedenom inspekcijskom nadzoru (*follow-up*)

1.	Ako je u koraku B2 utvrđeno da operater postrojenja <u>planira</u> promjene pravne osobe operatera postrojenja i o tome <u>nije obavijestio</u> Ministarstvo, utvrđuje se da operater postrojenja nije postupio sukladno zakonskoj odredbi. Postupanje: - rješenjem narediti otklanjanje nedostataka i nepravilnosti u postupanju (članak

	<p>132., stavak 3.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - ako operater postrojenja ne izvrši rješenje kojim mu je naređena mjera otklanjanja nezakonitosti i nedostataka u postupanju,, novčanom kaznom prisiliti na izvršenje rješenja (članak 132., stavak 4.) - optužni prijedlog (članak 146., stavak 1., podstavak 21. i članak 146., stavak 2.)
2.	<p>Ako je u koraku B3 utvrđeno da su u postrojenju <u>već provedene planirane promjene</u> pravne osobe operatera postrojenja, a operater postrojenja o tome <u>nije obavijestio</u> Ministarstvo, utvrđuje se da operater postrojenja nije postupio sukladno zakonskoj odredbi.</p> <p>Postupanje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rješenjem narediti zabranu obavljanja djelatnosti kojom se ispuštaju staklenički plinovi do ispunjavanja uvjeta (članak 138., stavak 5., podstavak 2.) - ako operater postrojenja ne postupi po rješenju, predložiti ukidanje dozvole za emisije (članak 138., stavak 6.) - optužni prijedlog (članak 146., stavak 1., podstavak 21. i članak 146., stavak 2.).

OBAVJEŠTAVANJE MINISTARSTVA O PLANIRANOJ IZMJENI PLANA PRAĆENJA EMISIJA STAKLENIČKIH PLINOVA IZ POSTROJENJA

Operater postrojenja dužan je obavijestiti Ministarstvo o planiranoj izmjeni plana praćenja emisija stakleničkih plinova iz postrojenja koja nije značajna u smislu članka 15. stavka 3. Uredbe Komisije (EU) br. 601/2012 i važećih uputa Europske komisije najkasnije do 31. prosinca tekuće godine.

Obveza	Obavješćavanje Ministarstva o planiranoj izmjeni plana praćenja emisija stakleničkih plinova iz postrojenja
Oznaka	ETS-OP-004
Zakonska osnova	Zakon o zaštiti zraka: - članak 86., stavak 1. - članak 132., stavak 3. i 4. - članak 138., stavak 5. i 6. - članak 146., stavak 1., podstavak 21. i članak 146., stavak 2.
Nadzirana osoba	operater postrojenja

POSTUPAK KONTROLE PROVEDBE PROPISA PO FAZAMA

A. Priprema inspekcijskog nadzora

1.	Prikupljanje informacija: - odobren plan praćenja - <i>sastavni dio dozvole; stručno mišljenje daje Agencija, odobrava Ministarstvo</i> - <i>nalazi se u Agenciji i kod operatera postrojenja</i> - informacije o planiranoj izmjeni plana praćenja emisija stakleničkih plinova iz postrojenja - rješenje Ministarstva o odobravanju izmjena plana praćenja emisija stakleničkih plinova iz postrojenja - <i>izdaje Ministarstvo, dostavlja operateru postrojenja, Agenciji i Inspekciji</i> - korespondencija između operatera postrojenja i Ministarstva - obavijest o planiranoj izmjeni plana praćenja emisija stakleničkih plinova iz postrojenja
----	---

B. Provedba inspekcijskog nadzora

1.	Utvrđivanje činjeničnog stanja: - je li planirana izmjena plana praćenja emisija stakleničkih plinova iz postrojenja
2.	Utvrđivanje činjeničnog stanja: - je li operater postrojenja obavijestio Ministarstvo o planiranoj izmjeni plana praćenja emisija stakleničkih plinova iz postrojenja do 31. prosinca tekuće godine

C. Radnje po provedenom inspekcijskom nadzoru (*follow-up*)

1.	Ako je u koraku B2 utvrđeno da operater postrojenja <u>planira</u> izmjene plana praćenja emisija stakleničkih plinova iz postrojenja i o tome <u>nije obavijestio</u> Ministarstvo,
----	--

utvrđuje se da operater postrojenja nije postupio sukladno zakonskoj odredbi.

Postupanje:

- rješenjem narediti otklanjanje nedostataka i nepravilnosti u postupanju (članak 132., stavak 3.)
- ako operater postrojenja ne izvrši rješenje kojim mu je naređena mjera otklanjanja nezakonitosti i nedostataka u postupanju,, novčanom kaznom prisiliti na izvršenje rješenja (članak 132., stavak 4.)
- optužni prijedlog (članak 146., stavak 1., podstavak 21. i članak 146., stavak 2.)

OBAVJEŠTAVANJE MINISTARSTVA O PLANIRANOM DATUMU PRESTANKA OBAVLJANJA DJELATNOSTI U POSTROJENJU USLIJED KOJIH DOLAZI DO EMISIJE STAKLENIČKIH PLINOVA

Operater postrojenja dužan je u roku od osam dana od donošenja odluke obavijestiti Ministarstvo o planiranom datumu prestanka obavljanja djelatnosti u postrojenju uslijed kojih dolazi do emisije stakleničkih plinova. Obavijest o prestanku obavljanja djelatnosti u postrojenju u stečajnom postupku dostavlja stečajni upravitelj.

Obveza	Obavješćavanje Ministarstva o planiranom datumu prestanka obavljanja djelatnosti u postrojenju uslijed kojih dolazi do emisije stakleničkih plinova
Oznaka	ETS-OP-005
Zakonska osnova	Zakon o zaštiti zraka: - članak 87., stavak 1. - članak 132., stavak 3. i 4. - članak 138., stavak 6. - članak 146., stavak 1., podstavak 22. i članak 146., stavak 2.
Nadzirana osoba	operater postrojenja

POSTUPAK KONTROLE PROVEDBE PROPISA PO FAZAMA

A. Priprema inspekcijskog nadzora

1.	Prikupljanje informacija: - odobren plan praćenja - <i>sastavni dio dozvole; stručno mišljenje daje Agencija, odobrava Ministarstvo</i> - <i>nalazi se u Agenciji i kod operatera postrojenja</i> - informacije o planiranom prestanku obavljanja djelatnosti uslijed kojih dolazi do emisije stakleničkih plinova u postrojenju - korespondencija između operatera postrojenja i Ministarstva - obavijest o planiranom datumu prestanka obavljanja djelatnosti u postrojenju - rješenje Ministarstva o ukidanju dozvole za emisije stakleničkih plinova iz postrojenja - <i>izdaje Ministarstvo, dostavlja operateru postrojenja, Agenciji i Inspekciji</i>
----	--

B. Provedba inspekcijskog nadzora

1.	Utvrđivanje činjeničnog stanja: - koja se djelatnost obavlja u postrojenju (djelatnost uslijed koje dolazi do emisije stakleničkih plinova) - sukladno Prilogu I. Uredbe o načinu trgovanja emisijskim jedinicama (Narodne novine, br. 69/12, 154/14) - je li planiran prestanak obavljanja djelatnosti u postrojenju
2.	Utvrđivanje činjeničnog stanja: - je li operater postrojenja obavijestio Ministarstvo o planiranom datumu prestanka

	obavljanja djelatnosti u postrojenju
3.	Utvrđivanje činjeničnog stanja: - je li prestanak obavljanja djelatnosti već proveden - je li postrojenju ukinuta dozvola za emisije stakleničkih plinova iz postrojenja
4.	Utvrđivanje činjeničnog stanja: - je li postrojenju ukinuta dozvola za emisije stakleničkih plinova iz postrojenja
C. Radnje po provedenom inspekcijskom nadzoru (<i>follow-up</i>)	
1.	Ako je u koraku B2 utvrđeno da operater postrojenja <u>planira</u> prestanak obavljanja djelatnosti u postrojenju i o tome <u>nije obavijestio</u> Ministarstvo, utvrđuje se da operater postrojenja nije postupio sukladno zakonskoj odredbi. Postupanje: - rješenjem narediti otklanjanje nedostataka i nepravilnosti u postupanju (članak 132., stavak 3.) - ako operater postrojenja ne izvrši rješenje kojim mu je naređena mjera otklanjanja nezakonitosti i nedostataka u postupanju, novčanom kaznom prisiliti na izvršenje rješenja (članak 132., stavak 4.) - optužni prijedlog (članak 146., stavak 1., podstavak 22. i članak 146., stavak 2.)
2.	Ako je u koraku B3 utvrđeno da je postrojenje <u>već prestalo s obavljanjem djelatnosti</u> i o tome <u>nije obavijestilo</u> Ministarstvo, utvrđuje se da operater postrojenja nije postupio sukladno zakonskoj odredbi. Postupanje: - predložiti Ministarstvu ukidanje dozvole za emisije (članak 138., stavak 6.) - optužni prijedlog (članak 146., stavak 1., podstavak 22. i članak 146., stavak 2.)

PROVEDBA PRAĆENJA EMISIJA STAKLENIČKIH PLINOVA I DOSTAVLJANJE VERIFICIRANOG IZVJEŠĆA AGENCIJI U PROPISANOM ROKU

Operater postrojenja kojem je izdana dozvola za emisije stakleničkih plinova i operator zrakoplova obvezni su pratiti emisije stakleničkih plinova i dostaviti verificirano izvješće o emisijama i verifikacijsko izvješće Agenciji do 1. ožujka tekuće godine za proteklu kalendarsku godinu.

Operater postrojenja koje je isključeno iz trgovanja emisijskim jedinicama obavezan je pratiti emisije stakleničkih plinova i dostaviti verificirano izvješće o emisijama i verifikacijsko izvješće Agenciji do 1. ožujka tekuće godine za proteklu kalendarsku godinu.

U slučaju ukidanja dozvole za emisije stakleničkih plinova operater postrojenja je dužan izraditi izvješće o emisijama za razdoblje od početka godine do dana izvršnosti rješenja o ukidanju dozvole za emisije stakleničkih plinova. Verificirano izvješće o emisijama i verifikacijsko izvješće operater postrojenja dužan je dostaviti Agenciji u roku od dva mjeseca od dana izvršnosti rješenja o ukidanju dozvole za emisije stakleničkih plinova.

Obveza	Provedba praćenja emisija stakleničkih plinova i dostavljanje verificiranog izvješća Agenciji u propisanom roku
Oznaka	ETS-OP-006
Zakonska osnova	Zakon o zaštiti zraka: <ul style="list-style-type: none"> - članak 108., stavak 1. i 2. - članak 112., stavak 10. - članak 88., stavak 2. - članak 132., stavak 1. i 4. - članak 138., stavak 5. i 6. - članak 146., stavak 1., podstavak 23. i 27. te članak 146., stavak 2.
Nadzirana osoba	operater postrojenja, operator zrakoplova

POSTUPAK KONTROLE PROVEDBE PROPISA PO FAZAMA

A. Priprema inspeksijskog nadzora

1.	<p>Prikupljanje informacija:</p> <ul style="list-style-type: none"> - odobren plan praćenja - <i>sastavni dio dozvole; stručno mišljenje daje Agencija, odobrava Ministarstvo</i> - <i>nalazi se u Agenciji i kod operatera postrojenja</i> - rješenje Ministarstva o ukidanju dozvole za emisije stakleničkih plinova iz postrojenja - <i>izdaje Ministarstvo, dostavlja operateru postrojenja, Agenciji i Inspekciji</i> - izvješće o emisijama za predmetno razdoblje izvješćivanja - <i>nalazi se u Agenciji i kod operatera postrojenja / operatora zrakoplova</i> - verifikacijsko izvješće za izvješće o emisijama za isto razdoblje - <i>nalazi se u Agenciji i kod operatera postrojenja / operatora zrakoplova</i>
----	---

	<ul style="list-style-type: none"> - korespondencija između operatera postrojenja / operatora zrakoplova i Agencije - obavijest o dostavljanju Agenciji verificiranog godišnjeg izvješća i verificacijskog izvješća
B. Provedba inspekcijskog nadzora	
1.	<p>Utvrđivanje činjeničnog stanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - je li operater postrojenja / operator zrakoplova proveo praćenje emisija stakleničkih plinova za predmetno razdoblje - je li operater postrojenja / operator zrakoplova izradio godišnje izvješće o emisijama - je li operater postrojenja / operator zrakoplova uputio godišnje izvješće na verifikaciju akreditiranom verifikatoru
2.	<p>Utvrđivanje činjeničnog stanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - je li operater postrojenja / operator zrakoplova dostavio Agenciji verificirano godišnje izvješće i verificacijsko izvješće do 1. ožujka tekuće godine za proteklu kalendarsku godinu
3.	<p>Utvrđivanje činjeničnog stanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - je li postrojenju ukinuta dozvola za emisije stakleničkih plinova - je li operater postrojenja izradio godišnje izvješće o emisijama - je li operater postrojenja uputio godišnje izvješće na verifikaciju akreditiranom verifikatoru
4.	<p>Utvrđivanje činjeničnog stanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - je li operater postrojenja dostavio Agenciji verificirano godišnje izvješće i verificacijsko izvješće u roku od dva mjeseca od dana izvršnosti rješenja o ukidanju dozvole
C. Radnje po provedenom inspekcijskom nadzoru (<i>follow-up</i>)	
1.	<p>Ako je u koracima B1 i B2 utvrđeno da <u>je</u> operater postrojenja / operator zrakoplova <u>proveo praćenje emisija</u>, ali <u>nije dostavio</u> Agenciji verificirano godišnje izvješće i verificacijsko izvješće u propisanom roku, utvrđuje se da operater postrojenja / operator zrakoplova nije postupio sukladno zakonskoj odredbi.</p> <p>Postupanje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rješenjem narediti otklanjanje nezakonitosti u postupanju u primjerenom roku (članak 132., stavak 1.) - ako operater postrojenja / operator zrakoplova ne izvrši rješenje kojim mu je naređena mjera otklanjanja nezakonitosti u postupanju, na izvršenje rješenja prisiliti novčanom kaznom (članak 132., stavak 4.) - optužni prijedlog (članak 146., stavak 1., podstavak 27. i članak 146., stavak 2.).
2.	<p>Ako je u koraku B1 utvrđeno da operater postrojenja <u>nije proveo praćenje emisija</u>, utvrđuje se da operater postrojenja nije postupio sukladno zakonskoj odredbi.</p> <p>Postupanje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rješenjem narediti zabranu obavljanja djelatnosti kojom se ispuštaju staklenički plinovi do ispunjavanja uvjeta (članak 138., stavak 5., podstavak 2.) - ako operater postrojenja ne postupi po rješenju, predložiti Ministarstvu ukidanje dozvole za emisije (članak 138., stavak 6.) - optužni prijedlog (članak 146., stavak 1., podstavak 27. i članak 146., stavak 2.).

3.	<p>Ako je u koraku B1 utvrđeno da operator zrakoplova <u>nije proveo praćenje emisija</u>, utvrđuje se da operator zrakoplova nije postupio sukladno zakonskoj odredbi.</p> <p>Postupanje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rješenjem narediti zabranu obavljanja djelatnosti kojom se ispuštaju staklenički plinovi do ispunjavanja uvjeta (članak 138., stavak 5., podstavak 2.) - optužni prijedlog (članak 146., stavak 1., podstavak 27. i članak 146., stavak 2.).
4.	<p>Ako je u koraku B3 utvrđeno da operater postrojenja nije izradio godišnje izvješće o emisijama i/ili nije uputio godišnje izvješće na verifikaciju akreditiranom verifikatoru, utvrđuje se da operater postrojenja nije postupio sukladno zakonskoj odredbi.</p> <p>Postupanje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rješenjem narediti otklanjanje nezakonitosti u postupanju u primjerenom roku (članak 132., stavak 1.) - ako operater postrojenja ne izvrši rješenje kojim mu je naređena mjera otklanjanja nezakonitosti u postupanju, novčanom kaznom prisiliti na izvršenje rješenja (članak 132., stavak 4.) - optužni prijedlog (članak 146., stavak 1., podstavak 23. i članak 146., stavak 2.).
5.	<p>Ako je u koraku B4 utvrđeno da operater postrojenja <u>nije dostavio</u> Agenciji verificirano godišnje izvješće i verifikacijsko izvješće u propisanom roku, utvrđuje se da operater postrojenja nije postupio sukladno zakonskoj odredbi.</p> <p>Postupanje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rješenjem narediti otklanjanje nezakonitosti u postupanju u primjerenom roku (članak 132., stavak 1.) - ako operater postrojenja ne izvrši rješenje kojim mu je naređena mjera otklanjanja nezakonitosti u postupanju, novčanom kaznom prisiliti na izvršenje rješenja (članak 132., stavak 4.) - optužni prijedlog (članak 146., stavak 1., podstavak 23. i članak 146., stavak 2.).

OBAVJEŠTAVANJE MINISTARSTVA O DJELOMIČNOM PRESTANKU S RADOM

Operater postrojenja dužan je do 31. prosinca svake godine obavijestiti Ministarstvo o djelomičnom prestanku s radom, vezano za besplatnu dodjelu emisijskih jedinica operaterima postrojenja sukladno članku 23. Odluke Komisije 2011/278/EU i važećim uputama Europske komisije.

Obveza	Obavješćavanje Ministarstva o djelomičnom prestanku s radom
Oznaka	ETS-OP-007
Zakonska osnova	Zakon o zaštiti zraka: - članak 90., stavak 9. - članak 132., stavak 1. i 4. - članak 146., stavak 1., podstavak 24. i članak 146., stavak 2.
Nadzirana osoba	operater postrojenja

POSTUPAK KONTROLE PROVEDBE PROPISA PO FAZAMA

A. Priprema inspekcijskog nadzora

1.	Prikupljanje informacija: - rješenje kojim se određuje količina emisijskih jedinica koje se postrojenju dodjeljuju besplatno - <i>izdaje Ministarstvo, dostavlja operateru postrojenja, Agenciji i Inspekciji</i> - obrazac za nove sudionike i zatvaranje postrojenja - <i>nalazi se u Ministarstvu i kod operatera postrojenja</i> - korespondencija između operatera postrojenja i Ministarstva - zahtjev za suglasnost na količinu besplatnih emisijskih jedinica postrojenja - suglasnost na količinu besplatnih emisijskih jedinica
----	--

B. Provedba inspekcijskog nadzora

1.	Utvrđivanje činjeničnog stanja: - je li operater postrojenja dobio rješenje kojim se određuje količina emisijskih jedinica koje se dodjeljuju besplatno - je li operater postrojenja dostavio Ministarstvu popunjen obrazac za nove sudionike i zatvaranje postrojenja do 31. prosinca svake godine
----	---

C. Radnje po provedenom inspekcijskom nadzoru (*follow-up*)

1.	Ako je u koraku B1 utvrđeno da operater postrojenja <u>nije dostavio</u> Ministarstvu popunjen obrazac za nove sudionike i zatvaranje postrojenja u propisanom roku, utvrđuje se da operater postrojenja nije postupio sukladno zakonskoj odredbi. Postupanje: - rješenjem narediti otklanjanje nezakonitosti u postupanju u primjerenom roku (članak 132., stavak 1.) - ako operater postrojenja ne izvrši rješenje kojim mu je naređena mjera
----	--

	<p>otklanjanja nezakonitosti u postupanju, novčanom kaznom prisiliti na izvršenje rješenja (članak 132., stavak 4.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - optužni prijedlog (članak 146., stavak 1., podstavak 24. i članak 146., stavak 2.).
--	---

ISHODENJE ODOBRENJA MINISTARSTVA NA PLAN PRAĆENJA I IZVJEŠĆIVANJA O EMISIJAMA STAKLENIČKIH PLINOVA IZ ZRAKOPLOVA

Za potrebe provedbe praćenja i izvješćivanja o emisijama stakleničkih plinova iz zrakoplova operator zrakoplova je dužan izraditi plan praćenja i izvješćivanja o emisijama stakleničkih plinova iz zrakoplova i za isti ishoditi odobrenje Ministarstva.

Obveza	Ishodjenje odobrenja Ministarstva na plan praćenja i izvješćivanja o emisijama stakleničkih plinova iz zrakoplova
Oznaka	ETS-OP-008
Zakonska osnova	Zakon o zaštiti zraka: - članak 93., stavak 1. - članak 132., stavak 1. i 4. - članak 146., stavak 1., podstavak 25. i članak 146., stavak 2.
Nadzirana osoba	operator zrakoplova

POSTUPAK KONTROLE PROVEDBE PROPISA PO FAZAMA

A. Priprema inspekcijskog nadzora

1.	<p>Prikupljanje informacija:</p> <ul style="list-style-type: none"> - plan praćenja i izvješćivanja o emisijama stakleničkih plinova iz zrakoplova - <i>stručno mišljenje daje Agencija, odobrava Ministarstvo</i> - <i>nalazi se u Agenciji i kod operatora zrakoplova</i> - odobrenje na plan praćenja i izvješćivanja o emisijama stakleničkih plinova iz zrakoplova - <i>izdaje Ministarstvo, dostavlja operatoru zrakoplova, Agenciji i Inspekciji</i> - korespondencija između operatora zrakoplova i Agencije - korespondencija između operatora zrakoplova i Ministarstva
----	--

B. Provedba inspekcijskog nadzora

1.	<p>Utvrđivanje činjeničnog stanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ima li operator zrakoplova odobren plan praćenja i izvješćivanja o emisijama stakleničkih plinova iz zrakoplova
2.	<p>Utvrđivanje činjeničnog stanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - je li operator zrakoplova uputio Ministarstvu na odobrenje plan praćenja i izvješćivanja o emisijama stakleničkih plinova iz zrakoplova - je li plan praćenja i izvješćivanja o emisijama stakleničkih plinova iz zrakoplova u procesu pregleda od strane Agencije

C. Radnje po provedenom inspekcijskom nadzoru (*follow-up*)

1.	Ako je u koraku B2 utvrđeno da operator zrakoplova <u>nema</u> odobren plan praćenja i izvješćivanja o emisijama stakleničkih plinova te da <u>nije uputio</u> Ministarstvu na odobrenje plan praćenja i izvješćivanja, utvrđuje se da operator zrakoplova nije postupio sukladno zakonskoj odredbi.
----	--

Postupanje:

- rješenjem narediti otklanjanje nezakonitosti u postupanju u primjerenom roku (članak 132., stavak 1.)
- ako operator zrakoplova ne izvrši rješenje kojim mu je naređena mjera otklanjanja nezakonitosti u postupanju, novčanom kaznom prisiliti na izvršenje rješenja (članak 132., stavak 4.)
- optužni prijedlog (članak 146., stavak 1., podstavak 25. i članak 146., stavak 2.).

OTVARANJE RAČUNA U REGISTRU UNIJE

Registar Unije je elektronička baza podataka Europske unije koja služi za evidenciju vlasništva emisijskih jedinica u ETS. Svaki operater postrojenja i operator zrakoplova dužan je otvoriti račun u Registru Unije jer se putem stanja emisijskih jedinica na računima u Registru utvrđuje ispunjavanje obveze operatera postrojenja i operatora zrakoplova.

Operater postrojenja i operator zrakoplova primaju na račun besplatne emisijske jedinice i jedinice koje nabave na dražbi ili ih steknu kupnjom na tržište. Emisijske jedinice mogu prenijeti drugom vlasniku na račun u Registru Unije ako ih prodaju ili ih predaju u poseban račun za predaju emisijskih jedinica radi ispunjavanja obveze smanjenja emisije.

Obveza	Otvaranje računa u Registru Unije
Oznaka	ETS-OP-009
Zakonska osnova	Zakon o zaštiti zraka: - članak 103., stavak 3. - članak 132., stavak 1. i 4. - članak 146., stavak 1., podstavak 26. i članak 146., stavak 2.
Nadzirana osoba	operater postrojenja, operator zrakoplova

POSTUPAK KONTROLE PROVEDBE PROPISA PO FAZAMA

A. Priprema inspekcijskog nadzora

1.	<p>Prikupljanje informacija:</p> <ul style="list-style-type: none"> - jedinstveni identifikacijski broj postrojenja / operatora zrakoplova - dozvola za emisije stakleničkih plinova (operater postrojenja) <ul style="list-style-type: none"> - <i>izdaje Ministarstvo, dostavlja operateru postrojenja, Agenciji i Inspekciji</i> - plan praćenja emisija stakleničkih plinova (operater postrojenja) <ul style="list-style-type: none"> - <i>sastavni dio dozvole; stručno mišljenje daje Agencija, odobrava Ministarstvo</i> - <i>nalazi se u Agenciji i kod operatera postrojenja</i> - plan praćenja i izvješćivanja o emisijama stakleničkih plinova iz zrakoplova (operator zrakoplova) <ul style="list-style-type: none"> - <i>nalazi se u Agenciji i kod operatora zrakoplova</i> - korespondencija između operatera postrojenja / operatora zrakoplova i Agencije - zahtjev za otvaranje računa u Registru Unije
----	--

B. Provedba inspekcijskog nadzora

1.	<p>Utvrđivanje činjeničnog stanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Internet stranica Dnevnika transakcija Europske unije (eng. European Union Transaction Log - EUTL) - postoji li račun u Registru Unije za predmetno postrojenje / operatora zrakoplova
----	--

2.	Utvrđivanje činjeničnog stanja: - je li operater postrojenja / operator zrakoplova podnio zahtjev za otvaranje računa u Registru Unije
C. Radnje po provedenom inspekcijskom nadzoru (<i>follow-up</i>)	
1.	Ako je u koraku B2 utvrđeno da operater postrojenja / operator zrakoplova <u>nema</u> otvoren račun u Registru Unije i <u>nije podnio zahtjev</u> za otvaranje računa, utvrđuje se da operater postrojenja / operator zrakoplova nije postupio sukladno zakonskoj odredbi. Postupanje: - rješenjem narediti otklanjanje nezakonitosti u postupanju u primjerenom roku (članak 132., stavak 1., podstavak 7.) - ako operater postrojenja / operator zrakoplova ne izvrši rješenje kojim mu je naređena mjera otklanjanja nezakonitosti u postupanju, novčanom kaznom prisiliti na izvršenje rješenja (članak 132., stavak 4.) - optužni prijedlog (članak 146., stavak 1., podstavak 26. i članak 146., stavak 2.).

PREDAJA EMISIJSKIH JEDINICA U REGISTAR UNIJE

Operator postrojenja dužan je najkasnije do 30. travnja tekuće godine predati količinu emisijskih jedinica u Registar Unije u iznosu koji odgovara verificiranoj ukupnoj emisiji stakleničkih plinova iz postrojenja u prethodnoj kalendarskoj godini.

Operator zrakoplova dužan je najkasnije do 30. travnja tekuće godine predati količinu emisijskih jedinica u Registar Unije u iznosu koji odgovara verificiranoj ukupnoj emisiji stakleničkih plinova iz obavljanja zrakoplovnih djelatnosti u prethodnoj kalendarskoj godini.

Obveza	Predaja emisijskih jedinica u Registar Unije
Oznaka	ETS-OP-010
Zakonska osnova	Zakon o zaštiti zraka: - članak 105., stavak 1. i 2. - članak 132., stavak 3. i 4.
Nadzirana osoba	operator postrojenja, operator zrakoplova

POSTUPAK KONTROLE PROVEDBE PROPISA PO FAZAMA

A. Priprema inspekcijskog nadzora

1.	Prikupljanje informacija: - jedinstveni identifikacijski broj postrojenja / operatora zrakoplova - dozvola za emisije stakleničkih plinova (operator postrojenja) - <i>izdaje Ministarstvo, dostavlja operateru postrojenja, Agenciji i Inspekciji</i> - plan praćenja emisija stakleničkih plinova (operator postrojenja) - <i>sastavni dio dozvole; stručno mišljenje daje Agencija, odobrava Ministarstvo</i> - <i>nalazi se u Agenciji i kod operatera postrojenja</i> - plan praćenja i izvješćivanja o emisijama stakleničkih plinova iz zrakoplova (operator zrakoplova) - <i>nalazi se u Agenciji i kod operatora zrakoplova</i> - korespondencija između Agencije i Ministarstva - obavijest o provjeri unosa i potvrde emisija u Registar Unije - obavijest o manjku emisijskih jedinica u Registru Unije
----	--

B. Provedba inspekcijskog nadzora

1.	Utvrđivanje činjeničnog stanja: - Internet stranica Dnevnika transakcija Europske unije (eng. European Union Transaction Log - EUTL) - provjeriti status ispunjenja obveze u Registru Unije za predmetno postrojenje / operatora zrakoplova
----	---

C. Radnje po provedenom inspekcijskom nadzoru (*follow-up*)

1.	<p>Ako je u koraku B1 utvrđeno da operater postrojenja / operator zrakoplova <u>nije predao</u> emisijske jedinice u Registar Unije, utvrđuje se da operater postrojenja / operator zrakoplova nije postupio sukladno zakonskoj odredbi.</p> <p>Postupanje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rješenjem narediti otklanjanje nedostataka i nepravilnosti u postupanju (članak 132., stavak 3.) - ako operater postrojenja / operator zrakoplova ne izvrši rješenje kojim mu je naređena mjera otklanjanja nedostataka i nepravilnosti u postupanju, novčanom kaznom prisiliti na izvršenje rješenja (članak 132., stavak 4.)
----	--

3.2. VERIFIKATORI

Pri nadzoru verifikatora inspektor zaštite okoliša provjerava postupa li verifikator u skladu s relevantnim propisima. Većina obveza verifikatora je sadržana u Uredbi Komisije (EU) br. 600/2012 o verifikaciji izvješća o emisijama stakleničkih plinova i izvješća o tonskim kilometrima te o akreditaciji verifikatora, koja sadrži vrlo detaljne zahtjeve na postupanje verifikatora. Osnovno je da se postupak nadzora uvijek odvija tako da se kontrolira odabrani postupak verifikacije izvješća o emisijama. Zbog toga je ponekad potrebno izvršiti uvid u podatke operatera postrojenja ili operatora zrakoplova za kojeg je provedena verifikacija, kako bi se utvrdila ispravnost provedbe propisa od strane verifikatora.

Obveze verifikatora za koje je razrađen postupak kontrole navedene su u nastavku poglavlja. Ukupno je 14 različitih obveza verifikatora:

OZNAKA	OBVEZA VERIFIKATORA
ETS-VER-001	Uvrštavanje nepravilnosti u verifikacijsko izvješće
ETS-VER-002	Savjetovanje operateru postrojenja ili operatoru zrakoplova da pribavi potrebno odobrenje plana praćenja od Ministarstva
ETS-VER-003	Pravodobno obavješćavanje operatera postrojenja ili operatora zrakoplova i zahtijevanje odgovarajućih ispravaka utvrđenih netočnosti ili nesukladnosti
ETS-VER-004	Dokumentiranje i označavanje u internoj verifikacijskoj dokumentaciji svih netočnosti ili nesukladnosti
ETS-VER-005	Potpuno dokumentiranje verifikacijskog postupka u internoj verifikacijskoj dokumentaciji
ETS-VER-006	Nezavisni pregled interne verifikacijske dokumentacije i verifikacijskog izvješća
ETS-VER-007	Priprema i prikupljanje interne verifikacijske dokumentacije
ETS-VER-008	Izdavanje verifikacijskog izvješća operateru postrojenja ili operatoru zrakoplova
ETS-VER-009	Uspostavljanje, dokumentiranje, provedba i održavanje kompetencijskog postupka
ETS-VER-010	Okupljanje verifikacijskog tima
ETS-VER-011	Uspostavljanje, dokumentiranje, provedba i održavanje jedne ili više procedura za verifikacijske aktivnosti
ETS-VER-012	Vođenja zapisa, uključujući zapise o kompetentnosti i nepristranosti osoblja
ETS-VER-013	Osiguravanje nepristranosti i neovisnosti
ETS-VER-014	Dostavljanje informacija Akreditacijskom tijelu

Svakoj obvezi verifikatora pridijeljena je oznaka radi jednostavnijeg referenciranja.

U nastavku poglavlja, za svaku obvezu verifikatora prikazana je zakonska osnova vezana za postupanje verifikatora i postupanje inspekcije, nadzirana osoba te postupak kontrole provedbe propisa po fazama: priprema inspekcijskog nadzora, provedba inspekcijskog nadzora i postupanje po provedenom inspekcijskom nadzoru.

UVRŠTAVANJE NEPRAVILNOSTI U VERIFIKACIJSKO IZVJEŠĆE

Ako verifikator utvrdi da operater postrojenja / operator zrakoplova ne ispunjava zahtjeve iz Uredbe (EU) br. 601/2012, utvrđenu nepravilnost verifikator je dužan uvrstiti u verifikacijsko izvješće čak i ako je nadležno tijelo odobrilo predmetni plan praćenja.

Obveza	Uvrštavanje nepravilnosti u verifikacijsko izvješće
Oznaka	ETS-VER-001
Zakonska osnova	Uredba Komisije br. 600/2012 - članak 7., stavak 5. Zakon o zaštiti zraka - članak 132., stavak 3. i 4. - članak 147., stavak 1., podstavak 37. i članak 147., stavak 2.
Nadzirana osoba	verifikator

POSTUPAK KONTROLE PROVEDBE PROPISA PO FAZAMA

A. Priprema inspekcijskog nadzora

1.	<p>Prikupljanje informacija:</p> <ul style="list-style-type: none"> - za pojedinog operatera postrojenja / operatora zrakoplova - dopis Ministarstva o provjeri izvješća o emisijama i verifikacijskog izvješća <ul style="list-style-type: none"> - <i>nalazi se kod operatera postrojenja / operatora zrakoplova i verifikatora</i> - verifikacijsko izvješće za izvješće o emisijama za određeno razdoblje izvješćivanja <ul style="list-style-type: none"> - <i>nalazi se kod operatera postrojenja / operatora zrakoplova, verifikatora i u Agenciji</i> - interna verifikacijska dokumentacija <ul style="list-style-type: none"> - <i>nalazi se kod verifikatora</i> - korespondencija između verifikatora i operatera postrojenja / operatora zrakoplova
----	---

B. Provedba inspekcijskog nadzora

1.	<p>Utvrđivanje činjeničnog stanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - je li verifikator uvrstio nepravilnosti u verifikacijsko izvješće u slučaju da je utvrdio da operater postrojenja / operator zrakoplova ne ispunjava zahtjeve iz Uredbe Komisije br. 601/2012, čak i ako je nadležno tijelo odobrilo predmetni plan praćenja
----	---

C. Radnje po provedenom inspekcijskom nadzoru (*follow-up*)

1.	<p>Ako je u koraku B1 utvrđeno da verifikator <u>nije</u> uvrstio nepravilnosti u verifikacijsko izvješće, utvrđuje se da verifikator nije postupio sukladno zakonskoj odredbi.</p> <p>Postupanje:</p>
----	--

- rješenjem narediti otklanjanje nedostataka i nepravilnosti u postupanju (članak 132., stavak 3.)   - ako verifikator ne izvrši rješenje kojim mu je naređena mjera otklanjanja nedostataka i nepravilnosti, na izvršenje rješenja prisiliti novčanom kaznom (članak 132., stavak 4.)   - optužni prijedlog (članak 147., stavak 1., podstavak 37. i članak 147., stavak 2.).

SAVJETOVANJE OPERATERU POSTROJENJA ILI OPERATORU ZRAKOPLOVA DA PRIBAVI POTREBNO ODOBRENJE PLANA PRAĆENJA OD MINISTARSTVA

Ako nadležno tijelo nije odobrilo plan praćenja, ako je plan praćenja nepotpun ili ako su tijekom razdoblja izvješćivanja u planu praćenja napravljene značajne izmjene koje nadležno tijelo nije odobrilo, verifikator je dužan savjetovati operatera postrojenja / operatora zrakoplova da pribavi potrebno odobrenje nadležnog tijela.

Obveza	Savjetovanje operateru postrojenja ili operatoru zrakoplova da pribavi potrebno odobrenje plana praćenja od Ministarstva
Oznaka	ETS-VER-002
Zakonska osnova	Uredba Komisije br. 600/2012 - članak 7., stavak 6. Zakon o zaštiti zraka - članak 132., stavak 3. i 4. - članak 147., stavak 1., podstavak 38. i članak 147., stavak 2.
Nadzirana osoba	verifikator

POSTUPAK KONTROLE PROVEDBE PROPISA PO FAZAMA

A. Priprema inspekcijskog nadzora

1.	Prikupljanje informacija: - za pojedinog operatera postrojenja / operatora zrakoplova - verifikacijsko izvješće za izvješće o emisijama za određeno razdoblje izvješćivanja - <i>nalazi se kod operatera postrojenja / operatora zrakoplova, verifikatora i u Agenciji</i> - interna verifikacijska dokumentacija - <i>nalazi se kod verifikatora</i> - korespondencija između verifikatora i operatera postrojenja / operatora zrakoplova - dokaz da je verifikator dao savjet
----	--

B. Provedba inspekcijskog nadzora

1.	Utvrđivanje činjeničnog stanja: - je li verifikator savjetovao operatera postrojenja / operatora zrakoplova da pribavi odobrenje nadležnog tijela na plan praćenja
----	---

C. Radnje po provedenom inspekcijskom nadzoru (*follow-up*)

1.	Ako je u koraku B1 utvrđeno da verifikator <u>nije</u> savjetovao operatera postrojenja / operatora zrakoplova da pribavi odobrenje nadležnog tijela na plan praćenja, utvrđuje se da verifikator nije postupio sukladno zakonskoj odredbi. Postupanje:
----	--

- rješenjem narediti otklanjanje nedostataka i nepravilnosti u postupanju (članak 132., stavak 3.)   - ako verifikator ne izvrši rješenje kojim mu je naređena mjera otklanjanja nedostataka i nepravilnosti, na izvršenje rješenja prisiliti novčanom kaznom (članak 132., stavak 4.)   - optužni prijedlog (članak 147., stavak 1., podstavak 38. i članak 147., stavak 2.).

PRAVODOBNO OBAVJEŠTAVANJE OPERATERA POSTROJENJA ILI OPERATORA ZRAKOPLOVA I ZAHTIJEVANJE ODGOVARAJUĆIH ISPRAVAKA UTVRĐENIH NETOČNOSTI ILI NESUKLADNOSTI

Ako je verifikator tijekom verifikacije utvrdio netočnosti ili nesukladnosti, o tome je dužan pravovremeno obavijestiti operatera postrojenja / operatora zrakoplova i zahtijevati odgovarajuće ispravke.

Operater postrojenja / operator zrakoplova dužan je ispraviti sve netočnosti ili nesukladnosti o kojima je obaviješten.

Obveza	Pravodobno obavješćavanje operatera postrojenja ili operatora zrakoplova i zahtijevanje odgovarajućih ispravaka utvrđenih netočnosti ili nesukladnosti
Oznaka	ETS-VER-003
Zakonska osnova	Uredba Komisije br. 600/2012 - članak 22., stavak 1. Zakon o zaštiti zraka - članak 132., stavak 3. i 4. - članak 147., stavak 1., podstavak 39. i članak 147., stavak 2.
Nadzirana osoba	verifikator

POSTUPAK KONTROLE PROVEDBE PROPISA PO FAZAMA

A. Priprema inspekcijskog nadzora

1.	<p>Prikupljanje informacija:</p> <ul style="list-style-type: none"> - za pojedinog operatera postrojenja / operatora zrakoplova - izvješće o emisijama za određeno razdoblje (sve verzije) <ul style="list-style-type: none"> - <i>nalazi se kod operatera postrojenja / operatora zrakoplova, verifikatora i u Agenciji</i> - verifikacijsko izvješće za izvješće o emisijama za određeno razdoblje izvješćivanja <ul style="list-style-type: none"> - <i>nalazi se kod operatera postrojenja / operatora zrakoplova, verifikatora i u Agenciji</i> - interna verifikacijska dokumentacija <ul style="list-style-type: none"> - <i>nalazi se kod verifikatora</i> - korespondencija između verifikatora i operatera postrojenja / operatora zrakoplova <ul style="list-style-type: none"> - dokaz da je verifikator uputio obavijest
----	--

B. Provedba inspekcijskog nadzora

1.	<p>Utvrđivanje činjeničnog stanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - je li verifikator pravovremeno obavijestio operatera postrojenja / operatora
----	---

	zrakoplova i zahtijevao odgovarajuće ispravke ako je tijekom verifikacije utvrdio netočnosti ili nesukladnosti
C. Radnje po provedenom inspekcijskom nadzoru (<i>follow-up</i>)	
1.	<p>Ako je u koraku B1 utvrđeno da verifikator <u>nije</u> pravovremeno obavijestio operatera postrojenja / operatora zrakoplova i zahtijevao odgovarajuće ispravke, utvrđuje se da verifikator nije postupio sukladno zakonskoj odredbi.</p> <p>Postupanje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rješenjem narediti otklanjanje nedostataka i nepravilnosti u postupanju (članak 132., stavak 3.) - ako verifikator ne izvrši rješenje kojim mu je naređena mjera otklanjanja nedostataka i nepravilnosti, na izvršenje rješenja prisiliti novčanom kaznom (članak 132., stavak 4.) - optužni prijedlog (članak 147., stavak 1., podstavak 39. i članak 147., stavak 2.).

DOKUMENTIRANJE I OZNAČAVANJE U INTERNOJ VERIFIKACIJSKOJ DOKUMENTACIJI SVIH NETOČNOSTI ILI NESUKLADNOSTI

Verifikator je dužan u internoj verifikacijskoj dokumentaciji dokumentirati i označavati sve netočnosti ili nesukladnosti koje je tijekom verifikacije ispravio operater postrojenja / operator zrakoplova.

Obveza	Dokumentiranje i označavanje u internoj verifikacijskoj dokumentaciji svih netočnosti ili nesukladnosti
Oznaka	ETS-VER-004
Zakonska osnova	Uredba Komisije br. 600/2012 - članak 22., stavak 2. Zakon o zaštiti zraka - članak 132., stavak 3. i 4. - članak 147., stavak 1., podstavak 40. i članak 147., stavak 2.
Nadzirana osoba	verifikator

POSTUPAK KONTROLE PROVEDBE PROPISA PO FAZAMA

A. Priprema inspekcijskog nadzora

1.	<p>Prikupljanje informacija:</p> <ul style="list-style-type: none"> - za pojedinog operatera postrojenja / operatora zrakoplova - izvješće o emisijama za određeno razdoblje (sve verzije) <ul style="list-style-type: none"> - <i>nalazi se kod operatera postrojenja / operatora zrakoplova, verifikatora i u Agenciji</i> - verifikacijsko izvješće za izvješće o emisijama za određeno razdoblje izvješćivanja <ul style="list-style-type: none"> - <i>nalazi se kod operatera postrojenja / operatora zrakoplova, verifikatora i u Agenciji</i> - interna verifikacijska dokumentacija <ul style="list-style-type: none"> - <i>nalazi se kod verifikatora</i>
----	--

B. Provedba inspekcijskog nadzora

1.	<p>Utvrđivanje činjeničnog stanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - je li verifikator u internoj verifikacijskoj dokumentaciji dokumentirao i označio sve netočnosti ili nesukladnosti koje je tijekom verifikacije ispravio operater postrojenja / operator zrakoplova
----	--

C. Radnje po provedenom inspekcijskom nadzoru (*follow-up*)

1.	<p>Ako je u koraku B1 utvrđeno da verifikator <u>nije</u> u internoj verifikacijskoj dokumentaciji dokumentirao i označio sve netočnosti ili nesukladnosti, utvrđuje se da verifikator nije postupio sukladno zakonskoj odredbi.</p> <p>Postupanje:</p>
----	---

- rješenjem narediti otklanjanje nedostataka i nepravilnosti u postupanju (članak 132., stavak 3.)   - ako verifikator ne izvrši rješenje kojim mu je naređena mjera otklanjanja nedostataka i nepravilnosti, na izvršenje rješenja prisiliti novčanom kaznom (članak 132., stavak 4.)   - optužni prijedlog (članak 147., stavak 1., podstavak 40. i članak 147., stavak 2.).

POTPUNO DOKUMENTIRANJE VERIFIKACIJSKOG POSTUPKA U INTERNOJ VERIFIKACIJSKOJ DOKUMENTACIJI

Po završetku verifikacije i razmatranja informacija dobivenih tijekom verifikacije, verifikator je dužan osigurati da je verifikacijski postupak potpuno dokumentiran u internoj verifikacijskoj dokumentaciji i da se u verifikacijskom izvješću može dati konačna prosudba.

Obveza	Potpuno dokumentiranje verifikacijskog postupka u internoj verifikacijskoj dokumentaciji
Oznaka	ETS-VER-005
Zakonska osnova	Uredba Komisije br. 600/2012 - članak 24. Zakon o zaštiti zraka - članak 132., stavak 3. i 4. - članak 147., stavak 1., podstavak 41. i članak 147., stavak 2.
Nadzirana osoba	verifikator

POSTUPAK KONTROLE PROVEDBE PROPISA PO FAZAMA

A. Priprema inspekcijskog nadzora

1.	Prikupljanje informacija: - za pojedinog operatera postrojenja / operatora zrakoplova - interna verifikacijska dokumentacija - <i>nalazi se kod verifikatora</i>

B. Provedba inspekcijskog nadzora

1.	Utvrđivanje činjeničnog stanja: - je li verifikator osigurao da je verifikacijski postupak potpuno dokumentiran u internoj verifikacijskoj dokumentaciji

C. Radnje po provedenom inspekcijskom nadzoru (*follow-up*)

1.	Ako je u koraku B1 utvrđeno da verifikator <u>nije</u> osigurao da je verifikacijski postupak potpuno dokumentiran u internoj verifikacijskoj dokumentaciji, utvrđuje se da verifikator nije postupio sukladno zakonskoj odredbi. Postupanje: - rješenjem narediti otklanjanje nedostataka i nepravilnosti u postupanju (članak 132., stavak 3.) - ako verifikator ne izvrši rješenje kojim mu je naređena mjera otklanjanja nedostataka i nepravilnosti, na izvršenje rješenja prisiliti novčanom kaznom (članak 132., stavak 4.) - optužni prijedlog (članak 147., stavak 1., podstavak 41. i članak 147., stavak 2.).

NEZAVISNI PREGLED INTERNE VERIFIKACIJSKE DOKUMENTACIJE I VERIFIKACIJSKOG IZVJEŠĆA

Verifikator prije izdavanja verifikacijskog izvješća dužan je internu verifikacijsku dokumentaciju i verifikacijsko izvješće dostaviti nezavisnom pregledavatelju.

Nezavisni pregledavatelj obavlja pregled kako bi osigurao da je verifikacijski postupak proveden u skladu s Uredbom Komisije br. 600/2012, da su postupci za verifikacijske aktivnosti pravilno provedeni uz primjerenu stručnu pažnju i prosudbu. Nezavisni pregledavatelj isto tako ocjenjuje jesu li prikupljeni dokazi dovoljni da verifikator na temelju njih može uz razumno jamstvo izdati verifikacijsko izvješće.

Nakon ovjere verifikacijskog izvješća verifikator je dužan u internu verifikacijsku dokumentaciju uvrstiti rezultate nezavisnog pregleda.

Obveza	Nezavisni pregled interne verifikacijske dokumentacije i verifikacijskog izvješća
Oznaka	ETS-VER-006
Zakonska osnova	Uredba Komisije br. 600/2012 - članak 25. Zakon o zaštiti zraka - članak 132., stavak 3. i 4. - članak 147., stavak 1., podstavak 42. i članak 147., stavak 2.
Nadzirana osoba	verifikator

POSTUPAK KONTROLE PROVEDBE PROPISA PO FAZAMA

A. Priprema inspekcijskog nadzora

1.	Prikupljanje informacija: - za pojedinog operatera postrojenja / operatora zrakoplova - interna verifikacijska dokumentacija - <i>nalazi se kod verifikatora</i> - izvješće o nezavisnom pregledu interne verifikacijske dokumentacije - <i>nalazi se kod verifikatora</i>
----	---

B. Provedba inspekcijskog nadzora

1.	Utvrđivanje činjeničnog stanja: - je li verifikator prije izdavanja verifikacijskog izvješća internu verifikacijsku dokumentaciju i verifikacijsko izvješće dostavio nezavisnom pregledavatelju na pregled
----	---

C. Radnje po provedenom inspekcijskom nadzoru (*follow-up*)

1.	<p>Ako je u koraku B1 utvrđeno da verifikator <u>nije</u> prije izdavanja verifikacijskog izvješća internu verifikacijsku dokumentaciju i verifikacijsko izvješće dostavio nezavisnom pregledavatelju, utvrđuje se da verifikator nije postupio sukladno zakonskoj odredbi.</p> <p>Postupanje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rješenjem narediti otklanjanje nedostataka i nepravilnosti u postupanju (članak 132., stavak 3.) - ako verifikator ne izvrši rješenje kojim mu je naređena mjera otklanjanja nedostataka i nepravilnosti, na izvršenje rješenja prisiliti novčanom kaznom (članak 132., stavak 4.) - optužni prijedlog (članak 147., stavak 1., podstavak 42. i članak 147., stavak 2.).
----	---

PRIPREMA I PRIKUPLJANJE INTERNE VERIFIKACIJSKE DOKUMENTACIJE

Verifikator je dužan pripremiti i prikupljati internu verifikacijsku dokumentaciju koja sadrži najmanje:

- rezultate provedenih verifikacijskih aktivnosti
- stratešku analizu, analizu rizika i verifikacijski plan
- dovoljno informacija na kojima se temelji verifikacijsko mišljenje, uključujući obrazloženja za prosudbu o tome utječu li utvrđene netočnosti značajno na podatke o emisijama ili tonskim kilometrima iznesene u izvješću.

Interna verifikacijska dokumentacija izrađuje se na takav način da nezavisni pregledavatelj i nacionalno akreditacijsko tijelo mogu procijeniti je li verifikacija provedena u skladu s Uredbom Komisije br. 600/2012. ovom Uredbom.

Obveza	Priprema i prikupljanje interne verifikacijske dokumentacije
Oznaka	ETS-VER-007
Zakonska osnova	Uredba Komisije br. 600/2012 - članak 26. Zakon o zaštiti zraka - članak 132., stavak 3. i 4. - članak 147., stavak 1., podstavak 43. i članak 147., stavak 2.
Nadzirana osoba	verifikator

POSTUPAK KONTROLE PROVEDBE PROPISA PO FAZAMA

A. Priprema inspekcijskog nadzora

1.	Prikupljanje informacija: - za pojedinog operatera postrojenja / operatora zrakoplova - interna verifikacijska dokumentacija - <i>nalazi se kod verifikatora</i>

B. Provedba inspekcijskog nadzora

1.	Utvrđivanje činjeničnog stanja: - je li verifikator pripremio i prikupio internu verifikacijsku dokumentaciju

C. Radnje po provedenom inspekcijskom nadzoru (*follow-up*)

1.	Ako je u koraku B1 utvrđeno da verifikator <u>nije</u> pripremio i prikupio internu verifikacijsku dokumentaciju, utvrđuje se da verifikator nije postupio sukladno zakonskoj odredbi. Postupanje: - rješenjem narediti otklanjanje nedostataka i nepravilnosti u postupanju (članak 132., stavak 3.)

	- ako verifikator ne izvrši rješenje kojim mu je naređena mjera otklanjanja nedostataka i nepravilnosti, na izvršenje rješenja prisiliti novčanom kaznom (članak 132., stavak 4.) - optužni prijedlog (članak 147., stavak 1., podstavak 43. i članak 147., stavak 2.).

IZDAVANJE VERIFIKACIJSKOG IZVJEŠĆA OPERATERU POSTROJENJA ILI OPERATORU ZRAKOPLOVA

Na temelju informacija prikupljenih tijekom verifikacije, verifikator je dužan operateru postrojenja / operatoru zrakoplova izdati verifikacijsko izvješće za svako izvješće o emisijama koje je bilo podvrgnuto verifikaciji.

Obveza	Izdavanje verifikacijskog izvješća operateru postrojenja ili operatoru zrakoplova
Oznaka	ETS-VER-008
Zakonska osnova	Uredba Komisije br. 600/2012 - članak 27. Zakon o zaštiti zraka - članak 132., stavak 3. i 4. - članak 147., stavak 1., podstavak 44. i članak 147., stavak 2.
Nadzirana osoba	verifikator

POSTUPAK KONTROLE PROVEDBE PROPISA PO FAZAMA

A. Priprema inspekcijskog nadzora

1.	Prikupljanje informacija: - za pojedinog operatera postrojenja / operatora zrakoplova - verifikacijsko izvješće za izvješće o emisijama za određeno razdoblje izvješćivanja - <i>nalazi se kod operatera postrojenja / operatora zrakoplova, verifikatora i u Agenciji</i> - korespondencija između verifikatora i operatera postrojenja / operatora zrakoplova - dokaz da je verifikator dostavio verifikacijsko izvješće operateru postrojenja /operatoru zrakoplova
----	---

B. Provedba inspekcijskog nadzora

1.	Utvrđivanje činjeničnog stanja: - je li verifikator izradio i izdao operateru postrojenja / operatoru zrakoplova verifikacijsko izvješće za svako izvješće o emisijama koje je bilo podvrgnuto verifikaciji
----	--

C. Radnje po provedenom inspekcijskom nadzoru (*follow-up*)

1.	Ako je u koraku B1 utvrđeno da verifikator <u>nije</u> izradio i izdao operateru postrojenja / operatoru zrakoplova verifikacijsko izvješće, utvrđuje se da verifikator nije postupio sukladno zakonskoj odredbi. Postupanje: - rješenjem narediti otklanjanje nedostataka i nepravilnosti u postupanju (članak
----	---

	<p>132., stavak 3.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - ako verifikator ne izvrši rješenje kojim mu je naređena mjera otklanjanja nedostataka i nepravilnosti, na izvršenje rješenja prisiliti novčanom kaznom (članak 132., stavak 4.) - optužni prijedlog (članak 147., stavak 1., podstavak 44. i članak 147., stavak 2.).
--	---

USPOSTAVLJANJE, DOKUMENTIRANJE, PROVEDBA I ODRŽAVANJE KOMPETENCIJSKOG POSTUPKA

Verifikator je dužan uspostaviti, dokumentirati, provoditi i održavati kompetencijski postupak kako bi osigurao da kompletno osoblje zaduženo za verifikacijske aktivnosti bude kompetentno za dodijeljene mu zadatke.

Obveza	Uspostavljanje, dokumentiranje, provedba i održavanje kompetencijskog postupka
Oznaka	ETS-VER-009
Zakonska osnova	Uredba Komisije br. 600/2012 - članak 35. Zakon o zaštiti zraka - članak 132., stavak 3. i 4. - članak 147., stavak 1., podstavak 45. i članak 147., stavak 2.
Nadzirana osoba	verifikator

POSTUPAK KONTROLE PROVEDBE PROPISA PO FAZAMA

A. Priprema inspekcijskog nadzora

1.	Prikupljanje informacija: - dokument sustava kvalitete verifikacijske djelatnosti kojim se definira proces osposobljavanja i provjere osposobljenosti osoblja koje sudjeluje u verifikaciji - <i>nalazi se kod verifikatora</i>

B. Provedba inspekcijskog nadzora

1.	Utvrđivanje činjeničnog stanja: - je li verifikator uspostavio, dokumentirao, proveo i je li održava kompetencijski postupak kako bi osigurao da kompletno osoblje zaduženo za verifikacijske aktivnosti bude kompetentno za dodijeljene mu zadatke

C. Radnje po provedenom inspekcijskom nadzoru (*follow-up*)

1.	Ako je u koraku B1 utvrđeno da verifikator <u>nije</u> uspostavio, dokumentirao, proveo i da ne održava kompetencijski postupak, utvrđuje se da verifikator nije postupio sukladno zakonskoj odredbi. Postupanje: - rješenjem narediti otklanjanje nedostataka i nepravilnosti u postupanju (članak 132., stavak 3.) - ako verifikator ne izvrši rješenje kojim mu je naređena mjera otklanjanja nedostataka i nepravilnosti, na izvršenje rješenja prisiliti novčanom kaznom (članak 132., stavak 4.) - optužni prijedlog (članak 147., stavak 1., podstavak 45. i članak 147., stavak 2.).

OKUPLJANJE VERIFIKACIJSKOG TIMA

Za svaki verifikacijski angažman verifikator je dužan okupiti verifikacijski tim koji može provesti verifikacijske aktivnosti. Verifikacijski tim sastoji se najmanje od vodećeg EU ETS, a po potrebi i od odgovarajućeg broja verifikatora i tehničkih stručnjaka.

Obveza	Okupljanje verifikacijskog tima
Oznaka	ETS-VER-010
Zakonska osnova	Uredba Komisije br. 600/2012 - članak 36. Zakon o zaštiti zraka - članak 132., stavak 3. i 4. - članak 147., stavak 1., podstavak 46. i članak 147., stavak 2.
Nadzirana osoba	verifikator

POSTUPAK KONTROLE PROVEDBE PROPISA PO FAZAMA

A. Priprema inspekcijskog nadzora

1.	Prikupljanje informacija: - interna verifikacijska dokumentacija - <i>nalazi se kod verifikatora</i> - dokument sustava kvalitete verifikacijske djelatnosti kojim se propisuju kriteriji osposobljenosti za verifikacijski tim u cjelini - <i>nalazi se kod verifikatora</i>
----	---

B. Provedba inspekcijskog nadzora

1.	Utvrdjivanje činjeničnog stanja: - okuplja li verifikator verifikacijski tim za svaki verifikacijski angažman
----	--

C. Radnje po provedenom inspekcijskom nadzoru (*follow-up*)

1.	Ako je u koraku B1 utvrđeno da verifikator <u>nije</u> okupio verifikacijski tim za svaki verifikacijski angažman, utvrđuje se da verifikator nije postupio sukladno zakonskoj odredbi. Postupanje: - rješenjem narediti otklanjanje nedostataka i nepravilnosti u postupanju (članak 132., stavak 3.) - ako verifikator ne izvrši rješenje kojim je naređena mjera otklanjanja nedostataka i nepravilnosti, na izvršenje rješenja prisiliti novčanom kaznom (članak 132., stavak 4.) - optužni prijedlog (članak 147., stavak 1., podstavak 46. i članak 147., stavak 2.).
----	---

USPOSTAVLJANJE, DOKUMENTIRANJE, PROVEDBA I ODRŽAVANJE JEDNE ILI VIŠE PROCEDURA ZA VERIFIKACIJSKE AKTIVNOSTI OKUPLJANJE VERIFIKACIJSKOG TIMA

Verifikator je dužan uspostaviti, dokumentirati, provoditi i održavati jednu ili više procedura za verifikacijske aktivnosti te procedure i postupke prema zahtjevima Priloga II Uredbe Komisije br. 600/2012 (procedure i postupci za povjerljivost podataka, rješavanje žalbi, rješavanje prigovora).

Obveza	Uspostavljanje, dokumentiranje, provedba i održavanje jedne ili više procedura za verifikacijske aktivnosti
Oznaka	ETS-VER-011
Zakonska osnova	Uredba Komisije br. 600/2012 - članak 40. Zakon o zaštiti zraka - članak 132., stavak 3. i 4. - članak 147., stavak 1., podstavak 47. i članak 147., stavak 2.
Nadzirana osoba	verifikator

POSTUPAK KONTROLE PROVEDBE PROPISA PO FAZAMA

A. Priprema inspekcijskog nadzora

1.	Prikupljanje informacija: - dokumentacija sustava kvalitete verifikacijske djelatnosti: - jedna ili više procedura sustava kvalitete za verifikacijske aktivnosti - <i>nalazi se kod verifikatora</i> - jedna ili više procedura sustava kvalitete prema zahtjevima Priloga II Uredbe Komisije br. 600/2012 - <i>nalazi se kod verifikatora</i>
----	--

B. Provedba inspekcijskog nadzora

1.	Utvrđivanje činjeničnog stanja: - je li verifikator uspostavio, dokumentirao, proveo i je li održava jednu ili više procedura za verifikacijske aktivnosti
----	---

C. Radnje po provedenom inspekcijskom nadzoru (*follow-up*)

1.	Ako je u koraku B1 utvrđeno da verifikator <u>nije</u> dokumentirao, proveo i da ne održava jednu ili više procedura za verifikacijske aktivnosti, utvrđuje se da verifikator nije postupio sukladno zakonskoj odredbi. Postupanje: - rješenjem narediti otklanjanje nedostataka i nepravilnosti u postupanju (članak 132., stavak 3.) - ako verifikator ne izvrši rješenje kojim mu je naređena mjera otklanjanja nedostataka i nepravilnosti, na izvršenje rješenja prisiliti novčanom kaznom (članak 132., stavak 4.)
----	---

	- optužni prijedlog (članak 147., stavak 1., podstavak 47. i članak 147., stavak 2.).
--	---

VOĐENJA ZAPISA, UKLJUČUJUĆI ZAPISE O KOMPETENTNOSTI I NEPRISTRANOSTI OSOBLJA

Verifikator je dužan voditi zapise, uključujući i zapise o kompetentnosti i nepristranosti osoblja, koji dokazuju sukladnost s Uredbom Komisije br. 600/2012.

Obveza	Vođenja zapisa, uključujući zapise o kompetentnosti i nepristranosti osoblja
Oznaka	ETS-VER-012
Zakonska osnova	Uredba Komisije br. 600/2012 - članak 41. Zakon o zaštiti zraka - članak 132., stavak 3. i 4. - članak 147., stavak 1., podstavak 48. i članak 147., stavak 2.
Nadzirana osoba	verifikator

POSTUPAK KONTROLE PROVEDBE PROPISA PO FAZAMA

A. Priprema inspekcijskog nadzora

1.	Prikupljanje informacija: - dokumentacija sustava kvalitete verifikacijske djelatnosti: - <i>nalazi se kod verifikatora</i> - zapisi sustava kvalitete: - zapis o osposobljenosti - zapis osiguranje nepristranosti osoblja - zapis o čuvanju povjerljivosti podataka - izvješće o predradnjama, strateška analiza, analiza rizika, plan verifikacije, interno verifikacijsko izvješće, verifikacijsko izvješće, izvješće o neovisnoj ocjeni verifikacije
----	--

B. Provedba inspekcijskog nadzora

1.	Utvrđivanje činjeničnog stanja: - vodi li verifikator zapise, uključujući i zapise o kompetentnosti i nepristranosti osoblja
----	---

C. Radnje po provedenom inspekcijskom nadzoru (*follow-up*)

1.	Ako je u koraku B1 utvrđeno da verifikator <u>ne</u> vodi zapise, uključujući i zapise o kompetentnosti i nepristranosti osoblja, utvrđuje se da verifikator nije postupio sukladno zakonskoj odredbi. Postupanje: - rješenjem narediti otklanjanje nedostataka i nepravilnosti u postupanju (članak 132., stavak 3.) - ako verifikator ne izvrši rješenje kojim mu je naređena mjera otklanjanja
----	--

	<p>nedostataka i nepravilnosti, na izvršenje rješenja prisiliti novčanom kaznom (članak 132., stavak 4.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - optužni prijedlog (članak 147., stavak 1., podstavak 48. i članak 147., stavak 2.).
--	--

OSIGURAVANJE NEPRISTRANOSTI I NEOVISNOSTI

Verifikator u provođenju verifikacijskih aktivnosti mora biti neovisan od operatera postrojenja / operatera zrakoplova.

Zato verifikator ne smije biti operater postrojenja / operator zrakoplova, vlasnik operatera postrojenja / operatera zrakoplova ili u vlasništvu operatera postrojenja / operatera zrakoplova, niti smije s operaterom postrojenja / operatorom zrakoplova biti u bilo kakvim odnosima koji bi mogli utjecati na njegovu neovisnost ili nepristranost. Verifikator također mora biti neovisan od tijela koja trguju emisijskim jedinicama u okviru sustava trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova.

Obveza	Osiguravanje nepristranosti i neovisnosti
Oznaka	ETS-VER-013
Zakonska osnova	Uredba Komisije br. 600/2012 - članak 42. Zakon o zaštiti zraka - članak 132., stavak 3. i 4. - članak 147., stavak 1., podstavak 49. i članak 147., stavak 2.
Nadzirana osoba	verifikator

POSTUPAK KONTROLE PROVEDBE PROPISA PO FAZAMA

A. Priprema inspekcijskog nadzora

1.	Prikupljanje informacija: - dokument sustava kvalitete verifikacijske djelatnosti kojim se propisuju pravila i mjere za izbjegavanje sukoba interesa i osiguranje nepristranosti, neovisnosti i objektivnosti u donošenju odluka - procedura / postupak za osiguranje nepristranosti verifikacije - <i>nalazi se kod verifikatora</i>
----	--

B. Provedba inspekcijskog nadzora

1.	Utvrđivanje činjeničnog stanja: - je li verifikator u provođenju verifikacijskih aktivnosti neovisan od operatera postrojenja / operatera zrakoplova
----	---

C. Radnje po provedenom inspekcijskom nadzoru (*follow-up*)

1.	Ako je u koraku B1 utvrđeno da verifikator u provođenju verifikacijskih aktivnosti <u>nije</u> neovisan od operatera postrojenja / operatera zrakoplova, utvrđuje se da verifikator nije postupio sukladno zakonskoj odredbi. Postupanje: - rješenjem narediti otklanjanje nedostataka i nepravilnosti u postupanju (članak
----	---

	<p>132., stavak 3.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - ako verifikator ne izvrši rješenje kojim mu je naređena mjera otklanjanja nedostataka i nepravilnosti, na izvršenje rješenja prisiliti novčanom kaznom (članak 132., stavak 4.) - optužni prijedlog (članak 147., stavak 1., podstavak 49. i članak 147., stavak 2.).
--	---

DOSTAVLJANJE INFORMACIJA AKREDITACIJSKOM TIJELU

Da bi nacionalnom akreditacijskom tijelu omogućio izradu akreditacijskog radnog programa i izvješća o upravljanju verifikator je dužan svake godine do 15. studenoga nacionalnom akreditacijskom tijelu koje ga je akreditiralo dostavljati informacije:

- planirano vrijeme i mjesto verifikacija koje je verifikator predvidio u vremenskom planu
- adresu i pojedinosti o kontaktima operatera postrojenja ili operatora zrakoplova čija izvješća o emisijama ili tonskim kilometrima podliježu njegovoj verifikaciji.

Obveza	Dostavljanje informacija Akreditacijskom tijelu
Oznaka	ETS-VER-014
Zakonska osnova	Uredba Komisije br. 600/2012 - članak 76. Zakon o zaštiti zraka - članak 132., stavak 3. i 4. - članak 147., stavak 1., podstavak 50. i članak 147., stavak 2.
Nadzirana osoba	verifikator

POSTUPAK KONTROLE PROVEDBE PROPISA PO FAZAMA

A. Priprema inspekcijskog nadzora

1.	Prikupljanje informacija: - korespondencija između verifikatora i Akreditacijske agencije - dokaz da je verifikator dostavio informacije

B. Provedba inspekcijskog nadzora

1.	Utvrđivanje činjeničnog stanja: - je li verifikator Akreditacijskoj agenciji do 15. studenog dostavio informacije o verifikacijama planiranim za sljedeću kalendarsku godinu

C. Radnje po provedenom inspekcijskom nadzoru (*follow-up*)

1.	Ako je u koraku B1 utvrđeno da verifikator <u>nije</u> Akreditacijskoj agenciji do 15. studenog dostavio informacije o verifikacijama planiranim za sljedeću kalendarsku godinu, utvrđuje se da verifikator nije postupio sukladno zakonskoj odredbi. Postupanje: - rješenjem narediti otklanjanje nedostataka i nepravilnosti u postupanju (članak 132., stavak 3.) - ako verifikator ne izvrši rješenje kojim mu je naređena mjera otklanjanja nedostataka i nepravilnosti, na izvršenje rješenja prisiliti novčanom kaznom (članak 132., stavak 4.) - optužni prijedlog (članak 147., stavak 1., podstavak 50. i članak 147., stavak 2.).

3.3. OBVEZE OPERATERA POSTROJENJA I OPERATORA ZRAKOPLOVA KAO NADZIRANE OSOBE U INSPEKCIJSKOM NADZORU

Zakonska osnova za nadzor operatera postrojenja i operatora zrakoplova je u Zakonu o zaštiti zraka, članku 130., stavku 1, u kojem se, između ostalog, navodi da stranka u inspekcijskom postupku nad primjenom Zakona o zaštiti zraka, propisa donesenih na temelju njega te Uredbi EU može biti pravna ili fizička osoba – obrtnik operater postrojenja i operator zrakoplova.

Operateri postrojenja i operatori zrakoplova kao nadzirane osobe dužni su inspektorom omogućiti provedbu inspekcijskog nadzora i osigurati uvjete za neometan rad, dati na uvid svu potrebnu dokumentaciju te na pisani zahtjev inspektora dostaviti ili pripremiti dodatne podatke potrebne za obavljanje inspekcijskog nadzora.

Uz opće i pojedinačne akte u koje inspektor provodi izravni uvid, dokumentacija vezana za ETS koju operater postrojenja treba dati na uvid inspektorom:

- dozvola za emisije stakleničkih plinova, izmjene dozvole za emisije stakleničkih plinova
- rješenje o ukidanju dozvole za emisije stakleničkih plinova
- odobren plan praćenja, izmjene plana praćenja, plan praćenja u procesu odobravanja
- informacije o planiranim tehničko-tehnološkim promjenama u postrojenju
- informacije o planiranoj promjeni pravne osobe operatera postrojenja
- informacije o planiranoj izmjeni plana praćenja emisija stakleničkih plinova iz postrojenja
- informacije o planiranom prestanku obavljanja djelatnosti kojom se ispuštaju staklenički plinovi u postrojenju
- rješenje kojim se određuje količina emisijskih jedinica koje se postrojenju dodjeljuju besplatno
- obrazac za nove sudionike i zatvaranje postrojenja
- izvješće o emisijama za predmetno razdoblje izvješćivanja
- verifikacijsko izvješće za izvješće o emisijama za isto razdoblje
- korespondencija između operatera postrojenja i Agencije
- korespondencija između operatera postrojenja i Ministarstva.

Uz opće i pojedinačne akte u koje inspektor provodi izravni uvid, dokumentacija vezana za ETS koju operator zrakoplova treba dati na uvid inspektorom:

- plan praćenja i izvješćivanja o emisijama stakleničkih plinova iz zrakoplova
- odobrenje na plan praćenja i izvješćivanja o emisijama stakleničkih plinova iz zrakoplova
- izvješće o emisijama za predmetno razdoblje izvješćivanja
- verifikacijsko izvješće za izvješće o emisijama za isto razdoblje
- korespondencija između operatora zrakoplova i Agencije
- korespondencija između operatora zrakoplova i Ministarstva.

3.4. OBVEZE VERIFIKATORA KAO NADZIRANE OSOBE U INSPEKCIJSKOM NADZORU

Zakonska osnova za nadzor verifikatora je u Uredbi Komisije br. 600/2012, kojom se propisuju obveze verifikatora u procesu akreditacije i verifikacije te u Zakonu o zaštiti zraka

Prema postojećim zakonskim odredbama nadzor verifikatora provodi u svojstvu nadzora ovlaštenika za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša (nadzor ispunjavanja propisanih uvjeta ovlaštenika za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša - Zakon o zaštiti okoliša, članak 228).

Verifikator kao nadzirana osoba dužan je inspektoru omogućiti provedbu inspekcijskog nadzora i osigurati uvjete za neometan rad, dati na uvid svu potrebnu dokumentaciju te na pisani zahtjev inspektora dostaviti ili pripremiti dodatne podatke potrebne za obavljanje inspekcijskog nadzora.

Uz opće i pojedinačne akte u koje inspektor provodi izravni uvid, dokumentacija vezana za ETS koju verifikator treba dati na uvid inspektoru:

- za pojedinog operatera postrojenja / operatera zrakoplova
  - izvješće o emisijama za određeno razdoblje izvješćivanja
  - verifikacijsko izvješće za izvješće o emisijama za isto razdoblje izvješćivanja
  - interna verifikacijska dokumentacija
  - korespondencija između verifikatora i operatera postrojenja / operatera zrakoplova
- korespondencija između verifikatora i Akreditacijske agencije
- dokumentacija sustava kvalitete verifikacijske djelatnosti.

3.5. PRIMJERI IZ PRAKSE

Temeljem analize stanja, zaključeno je da se u praksi ETS već dobro uhodao s obzirom na njegov kratak vijek u RH. Postoji dobra komunikacija između Ministarstva i Agencije, kao i komunikacija operatera postrojenja, operatera zrakoplova i verifikatora s Ministarstvom i Agencijom. Inspekcija provodi nadzor operatera postrojenja, operatera zrakoplova i verifikatora.

Uz tematske nadzore obveznika ishođenja dozvole za emisije stakleničkih plinova, provode se izvanredni inspekcijski nadzori koji su traženi do strane Ministarstva, a vezani su za utvrđivanje činjeničnog stanja u svrhu izmjene dozvole za emisije stakleničkih plinova, obavijesti operatera postrojenja o promjenama u postrojenju, zahtjeva operatera postrojenja za ukidanjem dozvole za emisije stakleničkih plinova, i dr.

U nastavku poglavlja navodi se nekoliko primjera iz prakse.

RED. BR.	RAZLOG – SVRHA NADZORA	TKO JE ZATRAŽIO NADZOR	NALAZ I POSTUPANJE
1.	Utvrđivanje činjeničnog stanja: - Prestanak obavljanja djelatnosti u postrojenju uslijed kojih dolazi do emisije stakleničkih plinova	Ministarstvo	Nalaz: - Utvrđeno je da je operater postrojenja pravovremeno obavijestio Ministarstvo o planiranom datumu prestanka obavljanja djelatnosti u postrojenju uslijed kojih dolazi do emisije stakleničkih plinova. - Utvrđeno je da je operater postrojenja prestao s obavljanjem djelatnosti. Postupanje: - Upućen je zahtjev Ministarstvu za ukidanjem dozvole za emisije stakleničkih plinova operateru postrojenja.
2.	Utvrđivanje činjeničnog stanja: - Potreba uključivanja operatera postrojenja u ETS	Ministarstvo	Nalaz: - Utvrđeno je da operater postrojenja ne obavlja djelatnosti iz Priloga I. Uredbe o načinu trgovanja emisijskim jedinicama te iz tog razloga nije obveznik ETS-a.
3.	Utvrđivanje činjeničnog stanja: - Zahtjev operatera postrojenja za ukidanjem dozvole za emisije stakleničkih plinova - utvrđivanje djelatnosti operatera postrojenja i ukupne nazivne toplinske snage jedinica za	Ministarstvo	Nalaz: - Utvrđeno je da operater postrojenja ne obavlja djelatnost iz Priloga I. Uredbe o načinu trgovanja emisijskim jedinicama te iz tog razloga nije obveznik ETS-a. - Utvrđeno je da je zahtjev operatera postrojenja za ukidanjem dozvole za emisije stakleničkih plinova opravdan. Postupanje:

	izgaranje		- Upućen je zahtjev Ministarstvu za ukidanjem dozvole za emisije stakleničkih plinova operateru postrojenja.
4.	Tematski inspekcijski nadzor obveznika ishođenja dozvole za emisije stakleničkih plinova	-	<p>Nalaz br. 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Utvrđeno je sljedeće: <ul style="list-style-type: none"> - postrojenje je prestalo s radom - operater postrojenja nije izradio niti dostavio verificirano izvješće o emisijama u Agenciju. <p>Postupanje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pokrenut je upravni postupak - Rješenjem je naređeno „izraditi i dostaviti verificirano izvješće o emisijama stakleničkih plinova u Agenciju“ s rokom izvršenja. - Proveden novi inspekcijski nadzor. <p>Nalaz br. 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Utvrđeno je sljedeće: <ul style="list-style-type: none"> - postrojenje je prestalo s radom - operater postrojenja nije obavijestio Ministarstvo o planiranom datumu prestanka obavljanja djelatnosti u postrojenju - operater postrojenja nije obavijestio Ministarstvo o promjeni pravne osobe operatera postrojenja - operater postrojenja nije izradio niti dostavio verificirano izvješće o emisijama u Agenciju. - operater postrojenja nije otvorio račun u Registru Unije. <p>Postupanje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Upućen je zahtjev Ministarstvu za ukidanjem dozvole za emisije stakleničkih plinova operateru postrojenja.